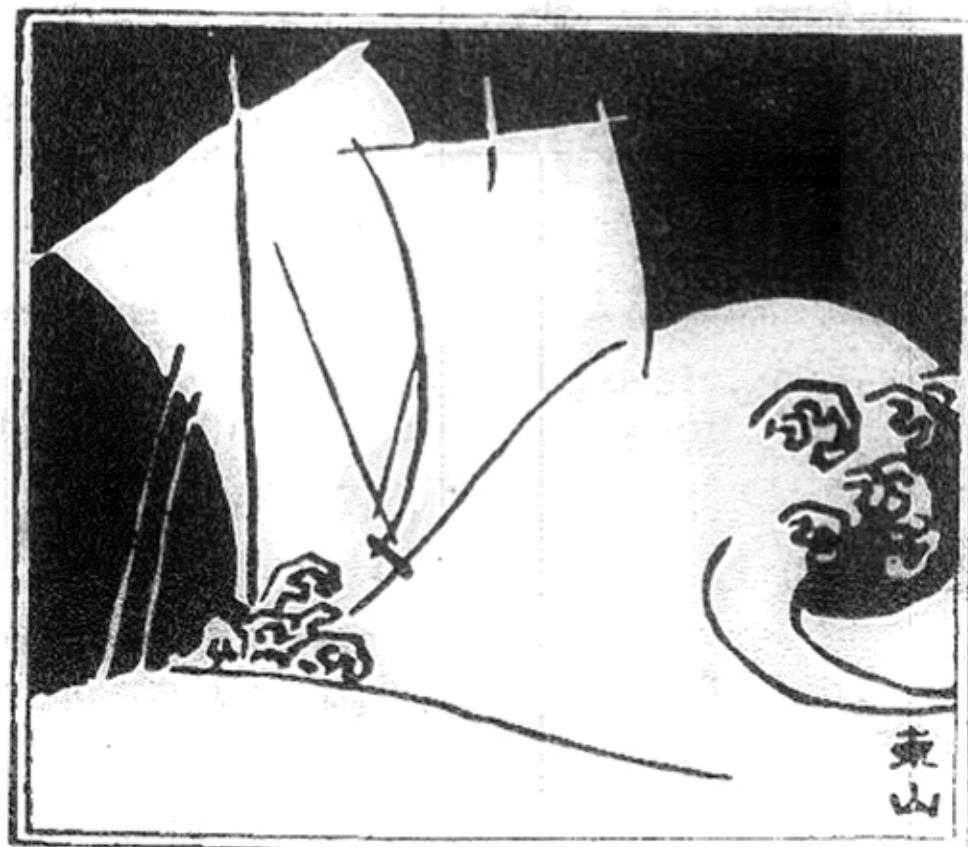

Năm thứ nhất — Số 10

Ngày 18 Août 1933

Phoenix Sau

TUÂN BÁO

■ XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM ■

TÒA SOẠN VÀ TRỊ-SỰ Số 4, Đường Carnot — HANOI

Giáy nói : số 885

Quán Ven Đường có trọn bộ 190 số, mời vào xem tiếp

Giá bán : 0\$10

Các nhà thương lưu và binh dân ở xã Hội
tự dã diễn công nhận rằng :

Sở Xe Đám Ma của M. Louis CHỨC
là xe ôtô cũ, tang giai trong lúc bối rối
có thể tin cậy được

Vì Sứ ủy có trao đổi với các nước Nam và
Châu-Á-Âu là người cẩn thận, bồi lão, thật thà, ca
đoán, xe ngay, và xe ôtô sứ ủy cảm thấy
mang đến rất cẩn thận, mua bán không có dung gian không,
hỗn độn và phản bội hay bất cứ.

Sứ ủy ở phố hàng Cát số 22 - Giây nói 871

LẠC - DƯƠNG

N° 85 RUE DE LA SOIE - HANOI

Tailleur et Soierie
Coupeur expérimenté
Tissus de bonne qualité
Prix fixe et Modéré

BỘT KEM

Bán buôn bán lẻ tại hiệu

DANG-THI-LIEN

25 Phố Hàng Trống Hanoi

Giây nói : 795

ĐẠI LÝ ĐỘC QUYỀN

QUỐC-HỌC TÙNG-SAN

Sở-Cuồng biến tập

PHÒ CHIỀU THIEN-SƯ

Thi văn tập

Dật sử thi văn và nguyên bảv

Sơ-kính Tân-trang

Của ông PHẠM-THÁI tức PHỤNG
tức CHIỀU-LÝ

Sách giấy 112 trang, Giá bán 0\$30

NAM-KÝ THU-QUAN

xuất bản

17, 8th Francis Garnier - HANOI

Téléphone : N° 882

Một việc cài cách trong nghề làm kem (CRÈMES GLACÉES)

Dùng kem-bột « Pronta » (crèmes en poudre) thi không cần phải tay nhà nghề, ai ai cũng tự đánh lấy được kem cực ngon, cực thơm, cực quánh mượt nhẹ, sẽ được đủ các hương vị tùy sở thích :

Không phải sửa soạn lỉnh kỉnh và đun nấu phiền phức như lối làm kem thường, chỉ trong 5 phút là xong cối kem.

Ai muốn nếm thử kem đánh sẵn, xin quá bộ lại hiệu :

A LA REINE DES GLACES

25. Phố Hàng Trống - Hanoi

Giây nói : 795

ĐỪNG ÂU SÂU PHIÊN NÃO

Nước Trung-hoa cải cách nền văn-chương. Trong những sự cải cách có bầy diều cám và trong bầy diều cám có diều thứ tư khiến ta lưu ý : « Nếu không đau ốm, thi đừng rèn rì ».

Cái bệnh khóc lóc lướt mướt, phiền não âu sầu vẫn là cái bệnh chung của con nhà ngâm vịnh. Nhứt là bọn ngâm vịnh dở dang ở nước ta gần nay lại càng quá lầm. Động cầm bút viết thơ là thấy rung rùng những ôi ! những thối ! những sầu, những thảm. Nào than thân thi : « tràn thế lòng ta chán sạch rồi », nào than tình thi : « nhớ tình nhân lệ sầu như sương », nào than phong hóa suy-dồi than quoc hồn tiêu diệt thi bao giờ cũng phải lôi mấy câu sáo cũ rich ra những « ôi ! dân hại mươi triệu, nước bốn nghìn năm ». Những « ôi ! con rồng cháu tiên chòi Hồng mồm Lạc ! »...

Vẫn biết người ta ai không có sự thông khò trong lòng ; trừ ra những hàng vô tri, ngu ngốc, điên cuồng là lúc nào cũng thấy mình sung sướng không biết đau đớn sầu não là gì, luôn luôn nụ cười nở trên cắp môi, phô cái tinh tinh vỗ lự.

Vẫn biết sự thông khò nâng cao tri thức, tăng thêm thêm trăm cho tư tưởng. Nên nhà thi sĩ Musset đã phải ca tụng sự thông khò trong một câu thơ tuyệt tác :

« Không sự gì làm cho ta trở nên vĩ đại bằng sự thông khò ».

Và lại, sự thông khò không những chỉ tăng giá trị cho tư tưởng mà lại còn tăng hạnh phúc cho nhân loại, cái nhân loại có tri-thức. Ruộng kia không cày thì sao có thóc, cây kia không tía cành thì sao sinh quả, linh hồn kia không bị súc động thì sao có tư-tưởng, sao có nỗ lực, sao có cường tráng, sao có duyết lạc, các yếu tố của sự hạnh phúc ?

Nhưng mà sự thông khò chỉ khi nào không thái quá thời mới có thể giúp ta thêm mạnh được. Vui quá mà chết, thì buồn quá cũng không thể sống. Vagy thông khò chỉ nên là một yếu tố của đời ta chứ không nên để lấn áp hẳn sinh mệnh của ta. Nhiều vị thuốc độc, khi ta dùng một vài giọt, thì là một thứ thuốc bắc rất công hiệu, có thể giúp cho ta thêm mạnh mẽ, khí huyết ta thêm sinh sôi. Nhưng nếu ta dùng nhiều thì tất ta phải chết, vì thuốc độc ấy mạnh quá sẽ cướp sinh khí của ta. Sự khò thông cũng vậy, khi đã dày rẩy chừa chan ở trong lòng ta thì không những không thể kích lệ, phản khởi được nghị lực của ta mà lại còn phá hủy hết nghị lực, khiến ta cho đời người không còn nghĩa gì nữa. Đó là nguồn dè sự yểm thề.

Ta không nên chán đời. Nhứt là ta đã sống ở cái đời này thì ta hãy biết có đời này. Sự đau đớn của ta, nén ta đau đớn, ta nên

hiều theo phạm vi của nghĩa đời người, chứ không nên hiểu một cách viễn vông: «Những kẻ bị khò sờ đời này là những người sung sướng nhất, vì len thiên đường sẽ được hưởng hạnh phúc». Sự khò thủng hiều như thế rất có hại, vì nó bắt loài người chịu đòn bếp ở dưới sầu áp của sự nhẫn nại để chờ ngày lên giới chứ không tìm cách chống cự lại sự thủng khò ấy.

Ta càng không nên lùi dấn mình vào trong vòng thủng khò như bọn dien cuong có bộ óc bị nhiều loạn kia. Họ lấy làm hàn

hạnh được người đời cho rằng họ đau đớn cho rằng họ có ý tưởng yêm thé. Đọc văn họ, vì họ chính là bọn văn sĩ, thi sĩ, thi ai cũng tưởng nếu không có họ, dễ ta biết đời người là bẽ khò.

Thôi xin các ông, các ông đừng năn nỉ ra sự thủng khò nữa. Sự thủng khò cần có, mà bao giờ cũng cần phải có. Nếu các ông không đau ốm thi xin các ông im cho, đừng nên rên rì nữa mà phiền lòng chúng tôi lắm.

PHONG-HOA

Học-lực của phái Phụ-Nữ

VOLTAIRE có nói: *Dân bà cũng có đủ tài lực làm những công việc của dân ông*.

Đó tất là một lời khen quá đáng của nhà sưa: ặng một cô con gái đẹp nao, noãe là một sự trong muôn sự sai lầm của đời tiền sinh. Chính thực ra cái giá trị của phụ nữ không được một phần mua tiền sinh giá u tăng lên muôn phần tui vò iý thà. Tự xưa đến nay, phụ nữ xuông có làm được việc gì vĩ đại cả, phụ nữ không có làm cao i sách này hay cao i sách khác đòn cảnh tình đời, giây giờ đời bao giờ, phụ nữ không có chẽ mày nõ máy kia, hoặc tim tòi thõe nay thõe khác đòn cứu giúp người đời bao giờ. Tuy vậy phụ nữ cũng dự một phần lớn lao trong việc tiến hóa của nhân-loại vì phụ nữ đã đào tạo biết bao nhiêu hành-nhân, biến mẫu, oanh-phu, liệt phụ.

Giây giờ con cháu nén người, cái công lớn lao ấy người dân ông phải nhường người dân bà, nhường đến như khoa học thi không sao

giảm đòn họ dự một phần còn con nào. Vì sao? Vì khoa học rất nguy hiểm cho phái phụ nữ, nhường phái phụ nữ muốn biết khoa học đều bị trực xuất ra một xã hội riêng, vì họ đã bị dân ông chẳng tra, lại bị dân bà ghét thậm tệ. Dân ông thi không muốn cho dân bà bằng mình, dân bà thi chỉ muốn trong bọn phụ nữ ai ai cũng săn săn bằng nhau đòn che dây sự kém chung, chứ không muốn cho ai nhỏ dàu lên đòn bêu xấu họ. Khoa học là phải tim iỏi, mà tim ra được thì phải công bố cho mọi người biết, luôn thè đòn nêu cao tên tuổi, vì ở đời này ai mà chẳng hiếu danh, ai mà chẳng muốn được mọi người biết mình là một nhà sáng kiến. Nhưng làm địa người dân bà thi khác hẳn, họ đã tim thấy cái gì lạ thi họ lại lo cách giấu cho thật kín, đòn đừng riêng về những việc không dấu vò leb, đó chính là một mồi bại lớn.

Một người đào bà biết giây bao con cái, thu xếp công việc trong già đi bao ai cũng khen mà dù có

iỏi nhỏ cũng không ai đề nghị.

Thấy một người dân bà dăng dan giang dạo hoặc dien thuyết thi ai cũng phái kinh ngạc, nhời nhẹ họ biện bạch dù hùng hồn nghĩa lý đến đâu đi nữa cũng chẳng ai chú ý đến, người ta chỉ bồi móc nhường điều kuyết điểm cõi con làm những đầu đòn kẽch, sù đòn chê lúy coé dì.

Còn hay mõi cô con gái chải chuỗ: đòn lấy chồng hơ là một cô con gái tài cao học rộng. Muốn lấy mõi cô con gái thông thái thi người chồng phải « trơ » không biết thiện (vì lấy vợ mà bị gọi là ông giáo ông dõi) tưởng cũng chẳng vinh hạnh gì; hoặc không lên mõi họai hinh (cũng có kẻ lấy được vợ tài mà phải lõa mặt với bì con) đó chính là mõi sự khó cho người dân ông. Muốn lấy mõi cô con gái chải chuỗ thi người chồng chỉ cần có tình thích diệu, cái đặc tính ấy thi dân ông thiếu gì người là chẳng có?

LÃO-ÔN

ANH HÙNG RƠM

Phượng hoàng đất, công tử bột, kiều thư vội, ấm sút vội, là những tiếng ta thường dùng, để miêu tả những người vô tài, vô hạnh, tư cách rất tầm thường mà cù chỉ lại rất là lǎng lồ. Hoảng nghe cái tên thì tưởng là quý phái với danh gia, nhưng xét kỹ, việc làm thi thực là một lừa đe tiệu.

Phương ngôn có câu « người nâm bầy đứng của vạn loài » . Của có của thật của giả. Người có người giờ người hay, ta dùng từ « bầy » đeo đầu là đáng kinh làm người mà nhầm lẫn, ngầm bộ cách sành sang diễm lệ mà cho là phú quý với thông minh đâu.

Thế nào là anh hùng? -- Ông Quan văn Trường tha cho Tào Tháo ở iều lộ Hoa dung, không sợ lưỡi gươm của quân sư Gia Cát. Bà J. d'Arc liều với non sông hai mươi phần trăm lúc bị phường giã man ức hiếp bị bợn giả đạo đe cầm giỗ, nhưng bà nhất thiết cứ tuyệt, thò lò ra những câu oanh liệt khiến cho vạn cổ sau này, ai nghe đến cũng phải chau rọi lệ rõ. Ông Lê tuấn Mâu, bầy tôi nhà bậu Lê. Mạc-dăng Dung muốn lợi dụng mồi vào triều phong chức, thế mà ông nhỏ vào mặt kẻ gian thần. Cả ba người ấy đều là những bậc anh hùng nghĩa khí danh thơm dè mãi nghìn thu.

Còn thế nào là anh hùng rơm? -- Là những hạng tốt ông mà không giá trị, trí thấp tài hèn mà vẫn dương dương tự cao tự đại, vẫn tài thi chuyên môn lối lừa thiếu nữ, vô nghệ thi tinh cáo cách đánh phu xe, nói ra thì

một tấc đến mày xanh mà dùt cục lại mười voi không bắt sáu, ăn ở thì phất giấyдан lồng mà mở miệng thì còng icô với công tâm.

Chú Sở Khanh là một gã phong流 quea lối kiếm ăn về nghề dê kiện; một tay gã chôn biết bao là nhánh phù dung thế mà cũng giám mở mồm tuyên bố với Kiều những câu: thuyền quyền vi biết « anh hùng » không biết trước khi y dùng hai chữ « anh hùng » để choáng loà chí Thúy y đã cần nhắc kỹ càng chưa hay là thấy thiên hạ dùng y cũng lạm dùng đó thôi.

Vừa đây về vùng Phù-lý, huyện Bình-lục có tên X vốn là một người liều lĩnh, hổng hách, bị Án phạt vì đánh một bì lão trọng thương. Khi ở toà án về đến gần làng y gặp hai bợn phường chèo, dồn ngay về nhà mì bè bạn dinh làng đến xem hát, tự khoe rằng tuy bị thua ở Hanam nhưng rồi sẽ thắng ở toà Thượng thẩm, sau y cho đi mua chịu một con chó, một con heo để làm cỗ đãi khách, trong bụng vẫn định nịnh rỗng những người đến dự tiệc thế nào chẳng mỗi người ít nhiều mừng giúp. Nhưng vì kinh tế khủng hoảng, họ chỉ đến mừng xuống thành ra y thủng bẩn. Hai bợn phường chèo đấu nhau bắt thầu dèm, khi tan cuộc rượu, khách khứa mỗi người đi một ngả, chủ nhà cũng cao chạy xa bay, còn chờ lại mấy chú kép và mấy cò dao nhão nhão nhỏ nhó. Của dan con xót chúng lồng mạ cả những chú cầm chầu sau có người đứng giàu xép gai

cho chúng ba cái nồi mồi và một cọa lợn nái mới xong suối, Máy chủ kép gào thét suốt đêm được 3 cái nồi và con heo cái lùi thui ra đi không ngọt mồm « eatig » cái lối Sở Khanh của tên X. dã bường lại giài, dã « anh hùng rơm » lại thêm biến lện.

Những hạng người như thế trong xã hội Việt-nam ta, nhất là ở chốn hương thô, không phải là ít. Cũng qua thời đè nén dâng em, làm thuê lạm bô, tìm cách ăn quàn nuôl lú gá quê thế mà hổn mờ, niêng nói thì tự xưng mình là « anh hùng » và thế lực, không biết tâm lý họ cui là tâm lý bợn con dồ, tư cách họ là tư cách phường địa dời.

KHÚC GIANG

MUÔN KHỎI CHÂU
VÀO LỘ!

Nên dùng
THUỐC CAI
số 39

GIA

TU-
NGỌC-
LIEN

78 HÀNG BÔNG HẠNH

BIA PHONG HÓA

HAI NHÀ NHÂN VẬT NAM-KỲ

Ông Bùi quang Chiêu với Ông Nguyễn Phan Long

Hai Ông đều là mệt lo tai tòe ở sứ Nam-kỳ theo cùng một chủ nghĩa, cùng là lãnh tụ đảng lập hiến cả trước sau vẫn cùng nhau cộng tác đồng iso. Ông Bùi là người Nam-kỳ nhập tịch dân Pháp, trước đã lòng sự với chính phủ nay về chí sĩ rồi, tiền nhiều bạ: lâm, giao thiệp với thị với những nhà đại tư bản ở Lục châu hiện nay đứng chủ chương tờ báo « La tribune Indochinoise » Ông Nguyễn là người Bắc, xuất thân ở tràng Jules Ferry Nam Định, nguyên trước làm tham tá nhà thương chính, nay đã từ chức. Trước Ông Long đã đứng chủ chương báo Echo Annamite nhưng mấy năm nay Ông vì lý tài quẫn bách nên phải xếp bút nghiên mà an cảnh khó nghèo, nhưng cái nghèo của Ông là cái nghèo quẩn tú, để mấy ai nghèo dược như Ông.

Nhân bối này, chính phủ muốn cho dân Nam kỲ kén lấy một người nhân dân đại biểu người Nam sang dự thượng hội nghị thuộc địa ở Paris. Cái địa vị cao quý khó khăn ấy hiện đã có nhiều người muốn đảm nhận mà những người ra đảm nhận phần nhiều là những người có học cả, nhưng xem ra dân Lục-tinh còn do dự chưa biết chọn mặt nào để ký thác nguyên án nói, bênh vực đặc lực cho dân khiếu cho chính phủ được thử

dân tình mà quốc dân đầu lòng hy vọng. Trong những người bấy lâu từng đã gõ mõ khua chuông để « thay 2 nhăm triệu người ăn nói », xem ra quốc dân chung trọng nhất về Ông Nguyễn-phan-Long mà rất nhạt nhẽo với Ông Bùi-quang-Chiêu vậy. Tại sao ?

Dân Nam-kỳ cho Ông Bùi là một tay chỉ biết lợi dụng thời thế để làm giàu. Tuy mấy năm trước Ông có qua Pháp diễn thuyết viết bút để cỗ động được vài viết: gọi là bồ ích cho quốc dân thực cho nên khi Ông về lời Saigon được dân đón dược rất linh đình, nhưng sau xét ra Ông là người thủy chung hất nhất cho nên bây giờ dân đối với Ông rất là ác cảm mà chính-phủ cũng chẳng tra gì. Ông chỉ giao thiệp với những người giàu có thiên tài vạn ức thời mà xem ra tiền của ruộng nương Ông, biến báu giờ thực là vô kể. Các bạn trong Nam nhất

loạt phản đối Ông rất là kịch liệt. Thấy Ông lắp tèoh sẽ ra ứng cử « Nghị viện » thuộc địa thương hội nghị, công kích Ông không tiếc lời thề mà đối với Ông Nguyễn-phan-Long thì xem ra toàn thể quốc dân muốn mời ra phen này để Ông đại diện một cách xứng đáng là « Thuộc địa thương hội đồng ». Vì những lẽ gì Ông được quốc dân hoan nghênh đến thế. Vì Ông Long là người xưa nay, vẫn giữ được lương tâm đối với chức vụ ; trên đối với chính phủ Ông vẫn mờ thái độ ôn hòa, « kính nhi viễn chí » mà đối với việc công, việc tư Ông không hề lợi dụng ai cả ; Năm kia Ông bị tịch biên gia sản nhưng như trên kia đã nói cái nghèo của Ông là cái nghèo trong sạch. Chuyển này Ông không muốn ra ứng cử dân biếu vì Ông không tiếc nhưng các báo ở Lục-châu định giúp Ông về đường lý và mời Ông ra cho dược tưởng Ông cũng không nên từ chối làm gì để phụ lòng quốc dân tin cậy nữa mà Ông nên vui lòng mang chuông sang dãm nước người ; để dân thương quốc khỏi ngô nhậu rằng dân Việt-Nam hiếm người đủ tư cách.

HƯNG BANG

Câu tự ở đâu ?

Bạn thiếu niêm, nhiều người quá ham mê sắc dục, hay bị bệnh tinh thần, không tuyết lọc có khi dùng thuốc quá công, chàm thận sỏi nhược, di tinh, mộng tinh trong nước thường có sẵn như sỏi cát (filaments) muỗi đường từ ticc, hoặc hàn sinh vò đường tai nên kip dùng Kien-tinh tue thanh hoan ; Thanh-Hà chỉ ít lâu thận thè tráng kiện, ăn ngon ngủ yên như thường không còn lo ngại cái nạn tuyết lỵ nữa. Thật là một món thuốc cầu tự không đâu bằng. Giá hộp 1.500
— Có phòng riêng chuyên có chữa bệnh tinh và bẩn đái

Cao Đan Hoàn Tân,

NHÂN CHỮA KHỎA KHÔNG KHỎI KHÔNG LẤY TIỀN

THANH - HÀ DƯỢC - PHÒNG

55, Route de Hué - Hanoi

TÍNH NÓI XẤU

Nói xấu là một nết dở, dù vien lấy lẽ gì cũng không thể nào mà đúng thứ dặng, đã thế mà lại chính cái nết dở ấy, mình vẫn cố tìm cách để giấu đi, làm cho mình cũng không biết được.

Lười người hay nói xấu, như một ngọn lửa bốc lên, hễ dụng vào đâu thì cháy đấy, từ thóc gạo gì chỉ rơm rạ, tự vật thường dùng cho chí dồ bảo trọng, đồng bèn vào đâu là đầy sinh ra tàn hại, nó khiến cho những vật ta vừa lấy làm rất quý rất đẹp mà thành ngay ra tro tàn đơ bần, nó lại biết cách làm cho vui vẻ, cho đẹp đẽ rồi sau nó mới làm hại nữa.

Thường có một thứ người hay nói xấu, vẫn chê cái tính nói xấu mà chính mình lại hay nói xấu, đó là kẻ có tính ô nháo thảng kỵ, cố làm nhem nhuốc những người

đồng loại, mà lại còn khoe mình là ta biết điều phải chẳng, biết giữ gìn.

Khác chi mũi tên bạn bắn vào trái tim, buông gan người ta, có đau mà không trông thấy vết thương.

Tính nói xấu là gồm hết tất cả những sự bất nhân, bất nghĩa nó là tấm lòng ghen ghét hèn bạ thay người tài rời, hoặc gặp vận bay thi không bằng lòng nên kiêm truyện bài bác người ta và tìm cách làm cho mờ ám điều hay lẽ phải của người, nó là tấm lòng oán hận thâm trầm kèm theo sự chua cay giấu giếm trong lòng mà thò lò rái rác ra lời nói nó là sự man tá hèn mặt, khen trước mặt mà chê sau lưng nó là tinh nồng oài đáng xấu hổ, đáng bị báng, không biết đe nên lấy mình, không biết gìn giữ

lời nói thường có khi bỏ cả lái sǎo, bỏ cả sự an lạc của mình chỉ vì thiên ngã chê bai cho vui truyện, nó là tấm lòng mọi rợ mà diêm töh, làm cho thiệt hại một người vắng mặt, nó là sự bất công cướp mất những thứ yêu quý của người ta.

Tính nói xấu là một bệnh rất đáng lo sợ nó làm cho loạn xã hội cho tình cha con, vợ chồng, bè bạn mặt thiết đến đâu có khi cũng phải chia lìa, nó là căn nguyên các sự oán giận thù hận, nó vào đến đâu thì ở đó sinh ra rối loạn hỗn độn, mất cả êm đềm, yên ổn, mất cả lối phép

Nói tóm lại, tính nói xấu ví như cái suối có những nọc độc hổ chày đến đâu là tàn hại đến đó.

Mme Tô LAM

Mày lời ngỏ cùng các bạn đọc báo

Vì muốn cho tờ báo « PHONG-HÓA » được phổ thông trong lúc kinh tế khủng khoảng này, chúng tôi định từ số 11 ra ngày thứ năm 25 Août này cho báo xuất bản theo thứ tuần báo. Các bài vở vẫn theo như cũ, có đủ các mục chú trọng v PHONG HÓA mà giá sẽ bạ xuống như sau này :

Một năm 1\$50

Nửa năm 0.80

Mỗi số 0.08

Trong các bạn đọc báo có hơn 500 người đã trả tiền nửa năm và cả năm rồi, bản báo sẽ theo giá mới mà gửi báo các người xem cho đến khi nào hết số tiền các người đã trả, còn người nào chưa gửi tiền về, xin kịp gửi trả 10 số đầu giá là một đồng cho tiện việc sò sách. Người nào mua năm kề từ số mười một cũng xin kịp gửi tiền về trước. Đến 1er Septembre này mà chúng tôi không nhận được thư và mandat sẽ xin phép các người cho dịnh việc gửi báo, để đỡ phiền cho ban trị sự chúng tôi phải viết thư đòi hỏi.

Ngân phiếu và thư tín xin gửi cho

M. Phạm Hữu NINH

Quản lý « Phong hóa Tuần báo »
số 1, đường Carrot — HANOI

PHONG-HÓA tuần-báo

Kính cáo

Thực hay hư

ĐỒN RÀNG : Ông pháo trẻ kia cũng là người tồ nhịch và coi cự kỳ tội như thè « nhạc gia » cho nên lấy lời lẽ pháo tròn không thì hàng pháo đã được xem không một tần kịch cải lương « Lá bő mạ » từ Đò » rồi. Ủ, « một câu nój là chín câu lành, thái độ quan phán X thực đáng nêu khen lâm

ĐỒN RÀNG : Chỉ vì anh thợ « đổi trang » biết thóp cự kỳ già là người hiểu thằng nón bắc chơi khăm hạ tên cự xuống dưới tên mý ông pháo trẻ, cho nên cự tức mà sòng đến tận nhà ông pháo X chục hành hung... anh hùng gồm ! cự kỳ nhà ta !

ĐỒN RÀNG : Ông pháo trẻ kia cũng là người tồ nhịch và coi cự kỳ tội như thè « nhạc gia » cho nên lấy lời lẽ pháo tròn không thì hàng pháo đã được xem không một tần kịch cải lương « Lá bő mạ » từ Đò » rồi. Ủ, « một câu nój là chín câu lành, thái độ quan phán X thực đáng nêu khen lâm

ngắn tiếc của tiếc « công » định ra bồ Guom tự lập nhưng nghĩ đi nghĩ lại, có len phô Mời gửi chủ khách : quả cơ » để đòi lấy đòi « công » về làm « nem » cho phu quân yến àm. Phải tiếc mà làm tri, tuy từ nứa mà làm tri, có chót lơ dênh đê « công » đi lắn với « gà » à quắn với « cò » ra nứa thì vật thử có là bao : cầm quả « cơ » đi đê trả bồ phu với phu q (á), thái d) có thực đáng khen lâm khen lâm ! Gái Việt-Nam !

NGHỊCH NẶT

ĐỒN RÀNG : Một cô tham phô hàng Lọng chồng vừa đưa cho mấy con « công » để lên chợ Đồng xuân xâm đồ làm nem dài khách nhưng không biết có vó ý thế nào đi qua chợ hàng Da dê « công » bay vào đám « cò » quay biến mất ; cô tần ngắn tần

Sách dạy làm 40 nghề ít vòn

LÀ CUỐN SÁT TRONG BỘ « CÔNG NGHỆ TÙNG THỦ » MỤC LỤC (Phần nhiều làm bằng odi-hoa)

- 1 Chế các thứ xà phòng thường, trắng, để giặt để rửa
- 2 Chế xà phòng thơm, để rửa mặt dù các hàng bánh, nước
- 3 Chế các thứ xà phòng thuốc và xà phòng công nghệ.
- 4 Chế sỉ đại đánh da đèn thường dùng để đánh giấy.
- 5 Chế kem đánh cá, kem da màu, như giày ráng và các già
- 6 Chế phấn đánh đồ vải, như giày trắng, mũ trắng.
- 7 Chế tau ticc nhuộm lai khăn xếp bạc
- 8 Chế thuốc đánh rã-ig, phấn kem, nước.
- 9 Chế thuốc đánh kim khí, thuốc bột, thuốc nát.
- 10 Chế thuốc đánh các thứ lông : lông mây, lông nách, râu tóc
- 11 Chế phấn tham bài mặt.
- 12 Chế kem bôi mặt, kem thuốc, như bài khỏi nê chữa bệnh ngoài da
- 13 Chế sáp bôi nát. 14 Nghệ chế sáp lông
- 15 Chế các dầu thơm đặc; trong nghệ nước hoa, rượu mùi, sáp chế gọi essence.
- 16 Chế các nước hoa.
- 17 Làm tre tráp hoa nhài, hoa sen, nhài, sỏi, thủy-tiền, ngưu và hoa cúc.
- 18 Chế các thứ hương trầm để đốt, để香, để sáp.
- 19 Chế xi-lanh đồ gỗ, da da, hàng các vị thường dùng nước lá thay Mỹ
- 20 Chế xi-gan hộp, gán bao thơ, gán chai, lọ..
- 21 Chế đệm gối phu các bài hợp kim đánh lừa.
- 22 Chế các thứ véc-ni quết lên gỗ, lúa da, lúa kim khai... Vernis-tampon

23 Chế các thứ mực tinh thuốc gần	24 Nghệ chế Mực đen
25 Chế các thứ mực cỏ màu, và mực vàng, mực bạc.	
26 Chế các thứ mực bột, mực bánh.	
27 Chế các thứ mực riêng để violet lila thủy tinh, sắt, kẽm.	
28 Chế mực tầu hàng nước và hàng đóng bánh	
29 Chế mực in hoạt-bản.	
30 Chế các mực in tay in thạch, đóng giấy, mì ty ên, sô-ly	
31 Chế các thứ mực violet lila với để đánh dấu.	
32 Bánh kim khí để mạ nhuộm son	33 Mạ kẽm không dùng điện.
33 Mạ antimonine không dùng điện	34 Mạ Thiole không dùng điện.
34 Mạ Bich kim không dùng điện	35 Mạ Đồng đி không dùng điện
35 Mạ Đồng đி không dùng điện	36 Mạ Kẽm không dùng điện

Mỗi nghề đều có bài nói rõ cách thức làm, những điều cần phải biết để có thể tự ý sáng tạo ra, các điều mới về thí dụ để cho hiểu.

Sách có nhiều bia để tra để tính toán rất tiện có tự điển tra chữ.

MỘT CUỐN TRỌN CÁC NGHỀ GIẤY 500 TRANG GIÁ BẢN 2p00
ở xa gửi contre remboursement cả cước 2p45

Mua huân mua lẻ thư và mandat để cho nhà xuất-bản như sau này :

ENHAT-NAM THU-QUÂN DƯỢC-PHÒNG TỔ HÀNG BỘNG HÀNQ

HÀI VĂN

Thực là làm cái « Giả »

Mời dây các báo có đăng tin
một thằng ăn cắp GIẢ làm mạt-
thám để cướp vì bạc của chủ
khách ở Cao bằng về Hanoi cất
hang. Nhưng đấy mới là một
cái GIẢ còn bao nhiêu là cái GIẢ
khác, nhau nhau khắp nơi như:
Bác lái lợn họ Trâu gây ra
việc bêu GIẢ cùn GIẢ;

Mấy anh muôn chóng nồi cơ

đòi in ra giấy bạc GIẢ đúc tiền
xu hào GIẢ:

Mấy thầy ký ngông vì ham
mê tưu sác, làm phắc tuya GIẢ
chữ ký GIẢ để xoay tiền.

Mấy cậu muỗn đi làm, mạo
băng GIẢ để tìm việc và dễ việc
bonds nhân;

Mấy em lâu xanh ở lẩn vào
phố Vạn-Thái, Khâm-Thien làm
cô đầu GIẢ để lừa quan viên
quých;

Ngoài những việc GIẢ rối kẽ
tren ta lại thường nghe thấy nói

chuyện tú GIẢ cù GIẢ, tham
GIẢ đúc GIẢ, phản GIẢ, giáo GIẢ
ma đến trong làng vẫn ta cũng
thấy nào là luận GIẢ ký GIẢ, soạn
GIẢ tác GIẢ dịch GIẢ thỉnh GIẢ
chẳng biết chữ « GIẢ » của con
nhà văn có dùng đồng nghĩa với
chữ GIẢ trên kia không?

*Việc đời khì làm chí em ơi !
Giả rối gian tham dâu thử người !
Hàn GIẢ tú vờ già lẩn phượng.
Tưởng rằng đồ thực hóa đồ chơi.*

NHÀ NHO

— Con ơi !.. 4 năm giờ xuất dương du học.

Ô già thầy con mất, mội mình mẹ hết sớm lại chiều, chỉ tựa cửa mong con.

— Chère Maman, Chère Maman, réjouis-toi, me voici arrivé.

— Giỏi ơi !.. con tôi điện hay sao vậy ? Tôi nghiệp ! Mẹ đây mà, con !

CHUYỆN PHONG HÓA

Răng bao nhiêu cái là tinh bảy nhiêu.

Một công tử mê một cô tiều thư quốc sắc thiên hương, đến nỗi nhò cả hai cái răng đưa tặng tình nhân làm kỷ niệm thế mà người yêu chẳng bao lâu ôm cầm thuyền khác, khiến cho công tử phải rời nhà cô kia đòi lại cặp răng! Cô ssi ngay dây lờ mang ra một rồ răng gác bếp đã đèn thui đèn thui rồi hào công tử răng : « dây anh xem hai cái nào của anh thì anh lấy lại, anh chờ nên tướng nhầm răng chỉ có một mảnh anh ký niệm răng cho tôi thôi đâu ; tôi đây vì trăm nghìn người thấy cũng yêu, mà tôi thi săn lùng bác ái, hai cái răng của anh đổi với voi liệu có giá trị gì mà anh tôi thôi đổi hỏi thăm phiền ! »

Phụ nghĩa tao khang

Hoa treo túi két, đèn thấp, hương xông, lán khinh dập dùi, già trẻ dù mĩ, nhà mồ, bà quả phu B, có đám cưới Cô Ngọc Anh em bà đẹp duyên cùng thầy X làm việc ở Sígoi.

Giữa lúc chàng rẽ cõi đầu dross xếp hàng hai ra lạy từ đường, thì không dừng một người ngang trục với thầy, ào một thảng nhô tới.

- Bị ơi ! thảng nhô kêu.

- Cha chả là lịnh sứ ! người đàn bà nói. Hồi vía lên mây, nhưng thầy vẫn làm mĩ trâm tinh giữa mây mờ, coi mắt dừng chầm chí vào thầy, thầy hỏi :

- Ông là ai ?

Tài mệt mĩ lại, người đàn bà vừa cười một cách rất gay gắt vừa trả lời rằng : Tôi à ? Tôi là người di lím giùm cha thảng nhô dày... »

Người đàn bà ấy nói chưa ráo lời thì người ngõ đã thấy có 4, 5 người cả đàn ông, đàn bà di vó, mà thảng nhô chạy lại niu tay thầy ấy kêu ba ơi ba hối !

Nguy quá, thầy không biết làm sao, bằng báu đưa nhô ấy ra rồi sòng nước lớn...

Bấy giờ ho hàng đang nhà gái mới quay lại túm lấy ông Mai lớp đanh, lớp chưởi rất là tàn tệ, làm cho ông Mai chỉ một bước chép miệng kêu trời và nói rằng :

« Nó có con như vậy, mà nó nói với tôi là chưa có vợ !... »

Mấy giòng trên đây là một đoạn thời sự ở Sài-Thành Nhưng ở xã hội ta những chuyện tham vàng bỏ nghĩa, lanh phụ vợ con, có phải là hiếm đâu Kìa q' an đốc nọ khi còn nhõ,gia tư bần bách, nhờ được b' mẹ vợ nuôi cho ăn học đến khi đậu được brevet b'ong hậu lương nhiều liền làm giấy ly hôn khiến cho người bạn tao khang phải ngâm đăng nuốt cay vì con người thùy chung bắt nhất. Nhưng, « thiên bất dung gian » thầy đốc mập mờ thế nào lại vở ngay phải một gai giang hồ làng chơi đều nhẫn mĩ, trước còn giang gió sau ra da vàng Trong cuộc nhàn duyên của thầy đối với cõi Võ Tắc Thiên tài thế này đã khiến cho dư luận Hà Thành mĩ giao rất nên náo nhiệt thế mà thầy vẫn đương đương tự đắc cho mình là « sang vì vợ » cho nên có người đã xég thầy cầu « chửi » tưốc vinh hoa vợ. »

Hiển-Vương mấy kẻ ?

Vua nước Tây-Ban-Nha là một nhà săn bắn giỏi có tiếng. Một hôm Vua đi săn, cho một tên ngự vệ theo hầu. Đến một cánh đồng, thấy một con chĩ. Vua và linh vệ cùng chĩ súng nhằm con chĩ mà bắn. Con chĩ lăn ra chết. Vua hỏi lích :

- Được con chĩ là công của người hay của ta ?

- Tâu Bệ-Ha, đó là công của kẻ hạ thần.

Vua thấy lích đanh nhẫn công thi giản lâm cả mắng linh :

- Quản nói dối Đồ ăn sấp.

Tên linh vệ bị sỉ nhục nỗi nồng liền văng cho Vua mày cái dãm vào giữa mặt.

Vua cả đàn, lui lại chĩ súng bão linh nhưng may thay súng vira đạn hết.

Ah ! Bệ-Ha vỡ bị vỗng ngực và kết án sứ tử ngay chiều hôm ấy.

Trước khi khép án, Vua ra hỏi tên linh rằng con chĩ chết là công của ai ? Tên linh vẫn ung dung nında là công của hắn, và

Sách bán giúp hội Đức-Anh 40/

- Sách có nhiều bài hay.

- Xin giới thiệu cùng đọc, là *Pad-thông Văn-xã* mới xuất bản cuốn *Nhơn tình Mè-thái*, sách dày 52 trang cõi lớn bằng nữa cuốn Phụ nữ, bài vở lựa chọn của 3 người viết, cách sắp đặt theo lối mỹ thuật, có nhiều tranh vẽ điêm trong. Giá định 0p28

Tienda bán sách này có trích 40/1, số 104 Hột Đức-Anh.

Ai muốn biết nội dung và giá trị của sách xin hãy đến thư định có 0p28 gửi mua. Thơ gửi cho *Pad-thông Văn-xã* đương *Hàm sỏi ở Gia Định*. (Có mục lục các sách gửi kèm theo sách nà ta)

xin phép xem con chi bị dạn. Khi mang con chi đến, tên linh tìm vết thương rồi lấy hỏa dạn ra, thì chính là số dạn của bắn vừa bắn. Vua lúc bấy giờ hối hận lắm và phục là tên linh bắn giài, nhưng lệnh sứ từ tên linh ngài vẫn bắt thi hành. Đến lúc sắp hành hình, Vua chuyền rằng nếu tên linh xin lỗi Vua thì Vua tha tội cho. Tên linh khăng khăng mọi mực chịu chết chứ không chịu lỗi.

Vua lại thân hành đến tận pháp trường hỏi tên linh rằng trước khi chết có hối hận gì không? Tên Linh cứng cỏi giả nhời rằng:

- Tôi Bệ hạ, nếu thần có một nghìn dầu mà một nghìn lần Bệ hạ lại cứ nhầm mắt mắng liều Thần là «Quân nói dối» thì một nghìn lần Thần vẫn cứ dám Bệ hạ và một nghìn lần ngang nhiên chịu chết.

Thấy tên linh can đảm và gan góc như thế, Vua ra dáng ngồi lâm, Ngài đứng ngắm tên linh anh hùng một hồi lâu rồi phân rằng :

- Ta không thè nào không phục người được. Ta trước ao rằng cái gương anh hùng này nhiều người được soi đến, và quan thần ta sẽ bắt chước được người. Không những ta tha tội chết cho, ta lại phong người làm bá tước và cho được hầu cận ta.

LÃO ÔN

VĂN ĐÀN

LE GRILLON

Un pauvre petit grillon,
Caché dans l'herbe fleurie,
Regardait un papillon
Voligeant dans la prairie.
L'insecte ailé brillait des plus vives couleurs.
L'azur, la pourpre et l'or éclataient sur ses ailes.
Jeune, beau, petit maître il court de fleurs en fleurs.
Prenant et quittant les plus belles.
« Ah ! disait le grillon, que son sort et le mien, sont différents ! Dame nature.
Pour lui fit tout, et pour moi rien.
Je n'ai point de talent, encor moins de figure ;
Nul ne prend garde à moi, l'on ignore ici-bas !
Autant vaudrait n'exister pas !
Comme il parlait, dans la prairie Arrive une troupe d'enfants.
Aussitôt les voilà courants
Après ce papillon dont ils ont tous envie :
Chapeaux, mouchoirs, bonnes, servent à l'attraper.
L'insecte vainement cherche à leur échapper,
Il devient bientôt leur conquête.
L'un le saisit par l'aile, un autre par le corps :
Un troisième survient, et le prend par la tête :
Il ne fallait pas tant deffors,
Pour déchirer la pauvre bête.
« Oh ! Oh ! dit le grillon, je ne suis plus gâché :
Il en coûte trop cher pour briller dans le monde
Combien je vais aimer ma retraite profonde !
Pour vivre heureux, vivons caché.

FIOREAN.

VĂN ĐỊCH

CON DẾ

Tổng bụi cỏ. Đề đang ăn nấp.
Trên quăng đồng. Bướm cất cánh bay.
Đủ màu sắc sô sinh thay :
Đỏ, vàng, sanh..., để đắm say lòng người !
Về thanh lịch, rong chơi bay lượn.
Đuôi hoa này, lại cõi hoa kia.
Ngắm mảnh kẽm cạnh mọi bờ,
Để bờn trẻ tạo vung về, bắt công.
« Người dù cả, ta không mội mày
So sắc tài đều thấy kém thua.
Mặt mình vò vĩnh sờm chưa,
Hồi ai, ai biế, bảy giờ biết ai ?
Sóng chí ở trên đợi thêm hồ,
Thì cảm như chẳng có cho song.
Rút nhồi bông ở cánh đồng,
Một đàn con tè dùng dùng chạy qua.
Say cảm mĩ, « mùi xoa » đuối bướm,
Bướm lại cõng cõi lượn thoát thân.
Cùng đường, hết kế bay quanh,
Thương thay số Bướm có ngàn ấy thời.
Chúng vợt phải, hèn rơi xuống đất,
Kết lối dầu, dứa rát cánh chơi,
Tấm thảo bê mọn hối ơi !
Chỉ trong giây phút rã rời thiết xương.
Rực rỡ quá lại càng thêm khổ,
Mỗi Đề nhìn lò rồ thêm kinh.
Rệp tan nhung nỗi bất bình,
Quay về uổng lò mít mành thành thời !
Muốn cho xung-xương trên đời,
Ghi bằng ăn dài, nm nơi thanh nhàn.
FRAN-LANO dịch.

NHẮN EM

Thương em phèn tủi duyên hờ
Tuyệt sương ngày một bao mòn
minh ve,

Sợ sài, mưa gió ra đi
Bão phượng mù-mịt, em về nữa
không?

Cha già mẹ yếu dương mong,
Xuôi anh cũng nhớ nhung
anh sâu,

Muốn tìm em, biết em đâu?
Giờ cao, đã rộng mòi mầu bao
ta.

Hay em chán ngán nỗi nhà?
Viễn, em dè mẹ cha tru phiền.
Em nhớ cửa Phút cho yên
Nước dương trời tất cả duyên
cũng đánh.

Hay em đau đớn nỗi mình?
Tiếc thân băng tuyế, em sinh
chán đời.

Sống thừa, em chẳng thấy vui,
Gieo mình nước biếc cho rồi
ngày xanh.

Hay em say đắm vì tình?
Yêu ai, xuống thác lén ghênh
cũng theo.

Cùng ai thề thốt: đã nhiều,
Nhớ ai, em phải quyết liều em
đi.

Em ơi, em liệu trở về.
Thương em, anh vẫn; em nghe
anh mừng.

Cuộc đời sắc sắc không kiêng.
Trăm năm giấc mộng, bận lòng
hơi đâu?

Còn chi em úi, em sì,
Đầu xanh thêm choáng bặt đầu
hơi em.

Vẫn người có lúc đó le, le,
Còn thà em hồn còn phea vui
mừng.

Giờ xanh dù ghé mi hòng,
Cố trả: có kẻ bồ long thì
thôi.

Dưỡng sinh âu tự bù giờ.
Làm con phải ngồi đèn bồi cho
đang.

Sá chí chủ phản nhỡ nhăng
Mà em coi đạo cương thường
làm chơi.

Bời không bên chán em ơi,
Nợ đời còn vướng chán đời mà
chỉ

Nghé anh, em liệu về đi.
Mẹ cha dương nhở anh thì
dương mong.

Lòng kia có thấu chẳng lường?
X.

Lời non trách nước

Miêu

Người đi chẳng đợi non cũng,
Non ngồi nhớ nước cho lòng non
đau
Nước đi, nước bạc phơ đầu.
Non ngồi, non vẫn giữ mầu non
xanh.

Hát nói

Nước non non nước,
Khéo vì đâu hẹn ước giờ giang
nhau.
Nặng lời thề chung gánh cuộc bế
giản,
Sao nỡ giữ tình sau, quên nghĩa
trước,
Vang dã bần gan, non nhớ nước.
Giang hồ mảng thú, nước quên
non.
Nhìn cỏ cây, non nhung ngàn
ngó buồn,
Tueo trääg giờ, nước chờng
không trường đoái.
Nước hờ, nước, sao kiot ng ngã
lại?
Đè mìn non già già hờ mờ
chỉ?
Nghe chim rêu vượn hót lúc canh
khuya.
Con sóng vỗ, cách bao chia, thêm
nhờ nước,
Nở ai đó e cười bè ra bè a trứ.

Nụ cười

CỦA LÃO ÔN

- Béoh anh phải mồ, mà mồ
chỗ ấy thì khó lắm, trong năm
người mồ thi mới được một
người sống.

- Con chưa thôi, con không
mồ đâu.

- Không sợ, tôi đã mồ cho bốn
người đều chết cả, mà anh là
người thứ năm đây!

Mắng con

- Con lợn và con bò của tao
năm nay được thưởng giải nhất
ở Hội-chợ mà máy học không
được phần thưởng. Người ta mai
mia, tao chịu làm sao được, tao
lấy làm sỉu bồ mà có con
như mày.

- Bốn chất là gì?

- Nước, đất, khí giới và...

- Vả gi? quèo rời à? Nào ra
và... cái gì sảy ra tại nay chết
người ấy?

- Thưa thầy con nuôr ra rồi à.
Bốn chất là nước, đất, khí giới;
và ôi ôi.

Vì non dây, nhẫn nước mồ đòi
lời

Non trơ trơ đứng giữa giờ,
Nước cuộn cuộn chảy biết đời
nào yêu?

Nước non sao trộn lời nguyền?

THẢO THƯỢNG PHONG.

TIN NUÔC NAM VÀ TIN THẾ GIỚI

HANOI

Trường học hội chợ. Cuối năm nay thì khu nhà hội chợ phải tạm trả lại cho phòng thương mại để mở chợ. Vậy non 600 học sinh trường ấy có lẽ được các ông nghị viên hành phố ta thương thuyế với quan đốc lý cho học tạm ở những dinh chùa như dinh hàng Vải, hàng Khoai, hàng Cót v.v. Bản báo mong rằng ông Trần-Văn Lai, ông Nguyễn Lê và tất cả các ông nghị khác nên thu xếp ngay việc này cho phù huynh mấy trăm học trò kia được nhờ có chỗ cho con em học hành như cũ.

HAIPHONG

Nhật hoa / hàn thiền. - Theo như một bạn đồng nghiệp, thì vừa đây những kiều dân ở Hải-cảng có đặt tiệc tại một khách sạn mới dù các thân báo Nhật Hoa đến dự. Ăn miếng trả, giả miếng nem có dì có lại mời loại lòng nhau, và hôm sau kiều dân Nhật cũng đã đại yến mời dù các người ta; mà đôi bên đến dự đều tỏ tình thân thiện với người cùng một giỗ da vàng cùi sang kiểm ăn ở đất nước này. Các ngài lấy a miếng ăn mà tỏ tình đồng chung để che mặt thế gian, nhưng biết đâu có ngày kia cũng vì a miếng ăn mà các ngài phải đâm chém nhau ở nơi chiến trường kinh tế.

HAIDƯƠNG

Việc bác trưởng Tư - Từ tròn từ 17 tháng năm, đến hôm 50 ngày ông cả Đỗ thi con cháu ông mới phát đơn kiện bác trưởng Tư người Khúc thủy buôn bán lừa & phở hàng Giầy, rằng si và ông

Đỗ đê đến nỗi ông qua đời. Việt nay hiện nay còn đang xét nhưng xem ra nguyên đơn viễn nhưng lẽ rất viễn vông, vì theo như lời thầy phò trưởng Ông mìn thì Ông Đỗ chết về bệnh, hiện có giấy khai tử hẳn hoi còn việc bắt đờ tháo cánh cửa lăng ma, thì Ông trưởng phò cũng khai với tòa rằng không có

MONCAY

Ái tin. - Bản báo được tin rằng cụ bà thân sinh ra quan bố là Hả-tương-Tin ở Hai-Ninh mới ta thế ở làng đại phong tinh Ninh-Bình. Bản báo có lời viếng cụ và chia buồn cùng quan bố, ông giáo Hả-tương-Ngọc và ông pháo Hả-binh-quân. **D. T. NGÔN**

PHÚ YÊN

Bí quyết vào cửa quan. - Theo tục cũ dân vào cửa quan, bắt cứ đi đây dép đều phải trút ra đè ngoài rồi đi chân không vào hầm. Nhưng gần đây, cái lối « quan dân lè cách » đó người ta cho là không thích hợp nữa, đã bỏ đi hoàn tất. Vậy mà vừa rồi, tại Phú-Yên (Trung-kỳ) cũng xảy ra chuyện di guốc vào cửa quan mà suýt bị giam.

Nguyên người lý-trưởng một làng nọ thuộc phủ Tuy-an-tinh Phú-yên, vì bị đau không đi được phải sai người em trai đem tiền thuế lên phủ nộp thay. Người em không am hiểu hết lề lối chở nha môn, lúc vào nộp thuế, cứ lách cạ h kéo cả đôi guốc vào bù quan phủ quở: sao dam vò lè mang guốc đứng trước mặt quan, rồi đánh cho mấy cái bớp tai, lại truyền lính đem giam lại. Người kia phải vò đầu vò tai kêu van mãi quan mới tha cho về.

D. P.

SAIGON

Ông Khánh-Ký có phải là thủ quỹ của đờ đê Trotsky không? Theo như báo Nam-kỳ thì Ông Khánh-Ký chủ biệu ánh bị bắt vì ông là thủ quỹ một hội kin, nhưng xét lá thư mà viêt thư ký của ông gửi cho ông chủ nhiệm báo Hải-dặng thì ông quyết không định dâng gì về việc này cả vì những lẽ sau này: Ông Khánh-Ký là một người có tiếng ham công tiếc việc, ai cũng phải công nhận ông là người rất trung thành với chính phủ. Người Pháp ai cũng vì nè, ở Camau ông có ruộng nhiều mà ruộng ấy phần nhiều là của chính phủ cho ông. Lấy lẽ ấy mà suy thì Ông Khánh-Ký có dại gì mà theo chủ nghĩa của đờ đê Trotsky. Thì hãy chờ xem!

NAM KỲ

Chú khách ở Tàu - Từ xưa đến giờ các chú Hoa kiều lũ lượt kéo sang đất Nam-kỳ kiếm ăn. Lợi

Phong-Hoa nứo: nba đầu cõi thê

Phong-Hoa hẽ hõ thương-nhân
ngã là Phong-Hoa phái can hẽ, &
người trên đâ, Thê mà mới dày ta
bão Nồng Công Thương dâng tin tấp
kịch tình do mấy nhà giáo dien. Cõ
người biết chuyen ãy bảo rằng: Chỉ
vì ông chẳng kà tiền mà bà vợ thì
theo lối tản khôi muốn trang sức
như các bà iưng-lieu nay đổi sắm
hoa tai đầm Sapir Nhâ Đỏ, mai đò,
sâm vóng kiều mới hiệu CHÂN
HUNG. Chồng chẳng chiều được như
g Nhán ông bạn có mấy tờ quốc trai,
đem đến số nhà 62 phố Hàng Bạc bán
được số tiền hời, sâm vóng sắm hoa
tặng vợ bạn. Cả vì thê mà sảy ra
tâm kịch tình.

dụng lối nết người mìnăc các chū làm dù mọi ughē tha bờ tung hoành trên trường kinh tế thế mà mấy năm nay vì kinh tế tung bay các chū phải gặt nước mắm mà từ già dần dần đất Đồng nai dề phán bồi Bắc-quốc. Theo lời một người khách trú thì số người Trung-Hoa kiều cư ở Nam kỵ về Tàu trong vòng một năm nay có tới 8 vạn. . . Thời, dắt Jào chém đậu sứ Nam kỵ nay đổi với các nị không phải là nơi dể kiểm ăn nữa thì các nị cũng nên vồ cảnh mà về id quốc cho xong.

O

MÃN CHÂU

Công rắn cắn gà nhà. — Muôn năm chặt dè quyền trong tay. Chính-phủ Mân-châu do Pô-lô-nghi đứng đầu vừa đây thảo đơn xin với Chính-phủ Nhật giúp cho vài viên cỗ vẫn. Muôn chiểu lòng nước láng tiêng mỏi hành lập vẫn còn chung nồng el ánh-phủ Đồng-Kinh đã thuận tra ba viên quan rất giỏi về quân sự, về ngoại giao và kinh chính qua Mân-châu dào luyện cho quân Mân-danh lại + quân Trung quốc

O

PHI CHÂU

Cái tục bán moi ở Phi Châu — Người ta thường nói rằng trong thế kỷ 20 này cái lệ bán moi đã bỏ đi rồi. Bỏ là bỏ trên giấy tờ, trước mặt luật, chờ thật sự, cái lối buôn người vẫn còn.

sờ sờ ở một vài nơi tại Phi-Châu

Nói cho phải, người Âu cũng muốn trừ hết cái tục già mao đó ở thuộc địa, nhưng trừ hết sao được.

Một nhà phong-sự Pháp đi Phi-châu về nói rằng tại Hau-e-Volta, người ta dǎo moi ra chợ bán cũng như báu-gà bán vjt vậy.

Khi người mua cái giá xong rồi người bán dẫn lại chỗ mọi đương ngồi nghỉ rồi cứ việc tựa khóm nào đó cũng được ngang ngửa như heo như gà vậy. Có nhiều khi người chồng bị chủ nay mua, còn người vợ và hai đứa con lại bị vào chủ khác.

Khi mua xong chủ lấy dây cột tay dẫn đi như bò.

Cái cảnh cái đi về với chủ này con đi về với chủ khác, ngó nhau mà khóc thật không chí đau đớn bằng. Mà hổ vợ chồng xa nhau rồi thì không mong gì gặp lại nữa.

Cứ dǎo cá bầy đi như vậy, đứa nào đi trộm thì bị ngon roi đánh bõ trên đầu.

Đoàn mọi di làm việc xa lối mấy trăm cây số

Mà cái giá moi có hơn gì giá bú-vật. Vì số đồng quá nén có khi tính lại mỗi mảnh tên mực 20 tudi sứ còn khỏe làm việc giỏi giá chừng vài bao mà thôi. Còn dân bà con nít thì lại rẻ quá.

Nguyên ủy cái bệnh nghiện rượu

Chén rượu thứ nhất ta uống là vị ta cao hứng, ta quá nè. Chén rượu thứ hai uống vào vị ta chót uống chén rượu thứ nhất thôi ta quyết không uống chén rượu thứ ba nữa. Nhưng khốn thay, rượu vào thường hay khai, rồi lần chén này chén nữa, chén kia chén khác, rượu chưa hết đã bắt đi mua, chén chưa cạn đã vớt tay rót, người rót mình rót chén đi chén lại chén mừng chén phạt tùy lúy càn khôn mà vẫn chưa khôi khát.

Khi men rượu đã cháng vào óc, khi ta đã chuyễn choáng bức vào cõi say sưa, thì muôn ghen său, vạn mâm thám, ta chỉ né vai nghiêng đầu là đã đi được hết, thẳng sét ly đòn nợ ta quên bắn mặt, bác mõ tòa thúc giây ta vẫn cười khi ta trông ra trước mặt thẩy năm bảy cái mặt giặc sáng lđe, lúc đó phát chảng ta đã thoát xác di du ngoạn trong một thế giới khác, cái thế giới khác, cái thế giới vô tư vô lự?

Lão Ông

Tự do diễn đàn

Mỗi đợt phỏng ngẫu cẩm những sự mâu thuẫn cùng cái sự sảng bầy của những hạng thừa phụ nữ hứa khát nết ở nước ta bây giờ không gì bằng tim cách giáo hóa họ; họ là hơn.

Gần đây cả thế giới hết nước này đến nước khác giật hồn bỗng đó, về các việc phụ nữ như ở nước ta thì nhất là việc các cô à rượu ở h้อง lâu và các cô à ở hanh lâu. Đây tôi không cần phải mô tả các cô ấy ra nữa; vì đã nhiều người nói đến nhiều lần rồi. Tôi chỉ xin tò bify ý kiến: bỏ mòn phô trinh với quość dà; a xe n có hợp cảnh thì nên châm chước cờ động ngay đi thì thật may cho bả họ, may cho đám nam nhi sau này và có lẽ may cho cả tiền đồ nước ta sau này lắm nữa.

Thiết tưởng các cô à vừa nói ở trên, một phần là những hạng phụ nữ bắt đặc chí, khi gặp phải cảnh ngộ có lẽ là thảm khốc mà phải lạc mình vào các nơi đó một phần là những gái lơ ở các nơi thôn quê ngù đốt bị cấm dứt mà lạc mình vào đó, còn một phần nữa là những hạng ăn bơ làm biếng. Cả ba hạng người này đều là những hạng ngu dốt, không biết một nghề một việc gì dứt ruột nỗi thân mến nên khi gặp phải cảnh ngộ gì thì xa lạc ngay vào các nơi đó để kiếm ngày hai bia và chờ sương khói đó thôi; dần dần tập những chước quỷ ám ma của các mụ enu cùng các chị em tiền bối để làm cho biết bao kẻ si ngốc vong già bại sản thật két bỏ việc, dan lao tù tội mà ta vẫn thường trong thấy luôn đó. Ban ngày họ thật là rời chí ẩn rời ngù cùng lại cờ bạc với nhau, ngoại giả không còn việc gì cả. Nay là thiết tưởng rằng nhân cái thi giờ

dở dắt của họ lấy ra mà dạy dỗ cho biết việc biết nghề thì già hơn nữa.

Làm thế nào mà dạy dỗ cho họ biết nghề biết việc được? Điều đó thật cũng hơi khó, phải trông ở lòng từ thiện sối sảng của quốc dân ta và nhờ sự bảo trợ và quyền cương bách của chính phủ thì mới có thể thành công được.

Về việc đó tôi xin dự định thảo lạo một cái chương trình sau này để hiến các nhà trị thức trong nước xe n xé châm chước, cái là đón thế nào cho đợt hoành to lớn rồi xin phép chính phủ lập một hội gọi là hội « Cứu Tế Phụ Nữ Phóng Tràn » để dạy dỗ những người phụ nữ hư hỏng đã nói ở trên.

a) Xin phép lập một hội gọi là hội phụ nữ... ở khắp các bả trong ba kỳ

b) Phải xin cái là phủ dự định một đạo luật cương bách các nhà hát và nhà chơi trong khắp các bả ở ba kỳ phải tuân theo các điều luật sau này : 1er) Trong hụt một năm hai năm sau khi các lớp họ: phụ nữ phong tràn di my thi anh ngữ nhà hát và các nhà chơi, chỉ được lily dùng những phụ nữ đã có giấy chứng chỉ của hội đồng C.T.P.N.P.T. cấp cho thời 2e) Các nhà đó nếu thu dụng mảng trai phu nữ nào không có giấy chứng chỉ của hội « Cứu Tế » tại trong bả: mười lăm ngày phải trả tiền xin cho người phụ nữ ấy vào theo học ở lớp P.N.P.T. nếu quả thật không luân mi các quan: có trách nhiệm về việc khám xét bắt được thì phải phạt một cách rất nghiêm ngặt; 3e) Những phu nữ đã theo học ở lớp P.N.P.T. ít nhất là ba tháng rồi mới được ra tiếp

khách và một năm hay năm rưỡi mới được thi các món mưu học để lấy giấy chứng chỉ của hội đồng C.T. cấp cho 4e) Những P.N.P.T. nào có giấy chứng chỉ rồi mới được thời học ở lớp học phụ-nữ. 5e) Khi nào những người ấy di lấy chồng thì phải nộp giấy chứng chỉ ấy ở sở cảnh sát hay sở nào có trách nhiệm về việc ấy; nếu người nào di lấy chồng mà còn giữ lấy chứng chỉ lại thì sẽ phải phạt rất nặng; Làm thế này là để tránh cho họ sau này không lén về nghề nghiệp cũ được nữa. 6e) Xíu Cảnh-phủ cử các quan cảnh-sát hoặc các quan nào ở gần nơi các nhà hát phải dán thị các nhà ấy luân luân: nhất là mỗi tháng năm ký để tránh các sự gian lận.

c) Bả: cứ nơi nào, bả có đến mười người phụ-nữ đã nói ở trên thì bả sẽ mở một lớp học ở đây cho họ. Về việc học, hội phải lập lớp học, tuyển lấy cô giáo phải chủ biên các công việc cần thiết cho lớp học đó. Cứ như chương trình về việc học thì nên chuyên dìu mấy moun này thôi :

1. Quốc ngữ hoc và viết, tính toán
các bài nói về vê
sinh và sự làm dấu
cách nuôi con, cách
thờ chồng và cách
cai quản gia đình

2. Nấu nướng, bánh trái.
3. Khâu vá.
4. Ra cờ ấm nhạc nữa thì
càng bay lắc.

d) Về các cách tiếp nhận học trò.

Các nhà hát đã bắt buộc phải dùng các phụ-nữ có chứng chỉ thi các nhà ấy phải chịu hết trách nhiệm về việc học của những học trò mà các nhà ấy đã xin cho

theo học. Khi học trò bắt đầu vào học phải nộp bao nhiêu đó và mỗi tháng mỗi học trò phải trả bao nhiêu tiền học phí sau sẽ định cách nào rất nhẹ cho họ theo được thì hơn. Phải lấy tiền vì nếu hối không có tiền thì không có thể sống lâu được. Các nhà hát họ phải trả mỗi tháng độ 5, 7 hoặc bay một đồng cho một trò thi nghĩ chẳng lấy gì làm khó khăn cho lắm, một chầu hát có thể trả được 3, 4 học trò một tháng.

Giảm nghĩ rằng cái chương trình này nếu đến được các bậc từ thiện + 1 thức trong nước để ý đến mà châm chước bồi bõ rồi xin phép có động thi hành đặc được thì thực lợi ích cho xã hội ta sau này biết là bao nhiêu.

Cứ xét thế này thì dù rõ ; các phụ-nữ giảng họ của ta phần nhiều là rõ rát vang và cả có lấy chồng thì cũng chẳng chịu đứng được lâu dài gì, vì họ về nhà chồng cũng việc gì cũng chẳng biết làm, không những các ông chồng phải mua chầu nái

đến ngay các bà vợ rồi đặc kia cũng đâm ra thẹn thùng, rồi chán nản, chán nản rồi lùm cách đâm thủng tháo đáy đè lại lộn về chỗ cũ nghè xưa. Có nào còn xuân sắc thì còn duyên, có nào hết xuân rồi thì phải tìm bến cách soay hoặc làm việc gì để kiếm ăn.

Những việc kiếm ăn của hạng người này thì còn lương thiện thế nào được, hoặc làm chủ dọn thêm một nhà bát mồi nữa : một chủ mồi dọn thêm một nhà bát mồi nữa thì lại phải tìm kiếm thêm mấy á đào non nữa chứ. Cứ như thế mãi thì biết đến bao giờ cho hết được những người hư thân mất nết ? Giả sử cái chương trình này được thành hiện thì những hạng hư thân mất nết kia sẽ chờ nên những hạng biết việc biết nghề và sau có lấy chồng thì cũng nên được những hạng dâu tháo, vợ khéo và mẹ hiền vậy. Giảm hoặc có gấp sự gì bất hạnh rủ ngai đi nữa thì cũng chẳng còn mong gì chờ về nghiệp cũ nghè xưa, vì cái chứng

chí nghè nghiệp đã bị đòi lại rồi không lẽ lại đem thân xác đến xin vào lớp - Phụ-nữ phải cách s nữa hay sao ? Lúc đó chắc rằng họ phải gồng gượng mà tự lập lấy vậy ; hoặc đi may thuê và muỗn, hoặc làm bánh làm chài, hoặc đi làm quản gia cho các nhà sang có dễ dàng dường lấy thân họ. Trường được thế này thì những hư thân mất nết ở trong xã hội ta có lẽ dần dần mà tiêu giảm đi được nhiều lắm vậy.

*Viết tại Nho-Quan ngày
tháng Juillet 1932.*

BÁCH MAI TÚ-ĐE

TRƯỜNG THĂNG-LONG

Số 2 và 9 PHỐ HÀNG COT HANOI — GIÁY SỐ 885

Đến ngày 1er Septembre 1932 các lớp Thành-chung và Sơ-dâng & trường Thăng-Long bắt đầu khai giảng. Đơn xin vào học bắt đầu từ 29 Août 1932. . . . .

AI MUỐN HỎI THÈ LỄ XIN ĐẾN NHÀ TRƯỜNG

Buổi sáng từ 9 giờ đến 11 giờ
Buổi chiều từ 3 giờ đến 5 giờ

GUƯƠNG THỂ THAO

BÓNG TRÒN (FOOT-BALL)

Lối chơi bóng chòi hiện nay bạn thiều niên Việt-Nam thích nhất ham nhất mà đúng địa vị khán quan, dà i Việt-Nam cũng ưa xem bóng tròn nhất. Bởi lẽ ý sẽ rõ mỗi cuộc tranh đấu có tới hàng mấy nghìn con người đi coi như các nước bên Âu-my có sẵn cái tinh thần, thượng võ, có cuộc tranh đấu túc cầu với ngoại quốc thu tiền vào cửa cảng tới vài ba vạn khán quan. Hãy nói ngay những cuộc tranh đấu ở mấy tỉnh nhỏ. Nay cái cuộc hôm nay Lạc-Long Sport (14 Août 1932) đấu với Vô địch Lumière Sơn-tây, kẻ xa người gần kéo nhau đi xem đông như kiển cỏ, nào riêng gì bên nam giới, nữ giới cũng nhiều phát phor áo xanh áo đỏ đứng đặc cả ở trên bãi cỏ. Xem đá ban như trúng kiến một cuộc tỷ thí ở trên võ đài, phả biệt ngay bên thắng phe bại, cứ quả ban bên địch sút chui vào lưới là được mở bàn, cách xem rẽ mà lý thú nên cản lại thiều niên Việt nam ưa bóng tròn lắm. Tôi hãy xin phác qua cái số các hội bóng hiện tại mà tôi biết : (riêng các hội A inam) 6 hội hạng nhất là La Jeunesse Tonkinoise Lạc-Long Sport, Sade Hanoien, Auto Hall, Olympique, Eclair, và 26 hội hạng nhì cùng 80 hội hạng ba mà kè tên ra đây tất cả thì dài quá xin miễn dãi. Cứ như lời cụ thượng Bùi-dinh-Thìn là một vị lão quan rất bám mô thè thao có nói rằng : « túc cầu là một môn thè thao rất hoàn toàn (Sport complet) nó làm cho toàn thân thè trong khang cường lại anh trí quả cảm lúc xông pha dung trạm, nó dạy trì cái tình đoàn thè trong lúc động

người... » Ngâm lời cụ lớn Tuần Bùi nói thực là xác đáng, ý nhỉ tôi xin phép cụ lớn mà mượn mấy lời vàng tiếng ngọc đó để viết vào mục « gương thể thao » trong báo Phong-hóa này

Còn lại có nhiều khán quan đi coi đá ban mà đến đau lòng vì những điều trông thấy ! vì sao ? vì có một vài cầu tước vô học, không biết trọng cái kỷ luật của lối chơi túc cầu, giám lợi dụng cái sân ban làm chỗn vũ đai để đánh đá nhau làm một trò cười cho khách hàng quan ! cái lối bắt trước không phải đường của người minh thực đáng đau lòng ! Ngó nhận hai chữ tự do phải chẳng cũng là một ý ấy. Nhưng nay Tổng-Cục Thể-Thao Bắc-Kỳ đã dè ý lời thi cách trừng phạt nghiêm khắc xem là một mồi què lặng hào những ông cầu tước « đầu bò du côn » mà những con sâu trong nội canh cũng dần dần vỡ ra hết thi cái nền tảng bóng tròn sáu này làm gì chẳng được vững vàng kiên cố !

Lối chơi đá ban là lối chơi đồng người (Jeu de société) nên các đối thủ cùng một mầu áo phải đỡ đần nhau ăn ủn nhau. Mạnh khoẻ hay của mỗi người đều dung hòa với nhau thành một đội ban xuất quý nhập thần biến biến, hòa hóa hay không biế: thế nào mà kè chơi túc cầu không những phải nhanh nhẹn can đảm mà thôi lại cần phải có sức lực nữa! Nên một nước mà có nhiều đội ban ấy là nước mạnh, dà i cường nói ngay nước Pháp nước bảo hộ ta, (thực là một đại cường quốc có tinh thần thượng võ

Tennis, xe đạp máy năm nay đều dùng vào bức đàn anh vạn quốc mà riêng thành phố Paris cũng có tới linh 400 đội ban lãnh tụ hàng nhấ.. Như nước Uruguay cũng là nước có tinh thần thượng võ, mỗi khi có cuộc tranh đấu túc cầu với người nước ngoài thì kẻ chơ nhà què kè già người trẻ đàn ông đàn bà nếu không đi xem được thì ngồi đợi tin tức xem cái kết quả ra sao. Nếu được thi cả nước mở tiệc ăn mừng như có một cái danh dự chung cho toàn quốc, nếu chẳng may lần ấy mà thua thì hàng mấy triệu nết mặt dà i ủ rủ buồn dầu, có kẻ cho là cái nhục chung lại than khóc. Vì có cái toàn quốc tinh thần thượng võ nên đội ban hạng nhất ở Uruguay hoàn cầu đã khé tiếng thật, bá trận bá thắng chưa chịu nhường ai để bếp bằng một con tý số chua cay.

Tôi thấy các bạn thiều niên Việt-Nam nay rất ham chuộng thể thao nhất là say mê bóng tròn thực tôi mừng thầm cho cái chủng loại cõm đòn sau này. Tôi mừng cho cái vận mệnh tương lai của nước nhà. Vận mệnh tương lai của nước nhà sau này bay hay giờ là ở trong tay bọn họ trẻ thiều. Bọn thiều niên đã có cái ví dụ : của người Pháp truyền bà cho gọi là tiêm tiệm dù dùng lại thêm có cái thể dục sung túc thì mình mừng đến cái vận mệnh nước nhà là phải lắm.

TUẤN GIAO

Truyện anh em đức Trương-Tam-Giang

(Tiếp theo)

Khi vội xuống thuyền còn hai cô cháu mải chơi trong rừng, lúc về không theo kịp, phải ở lại rừng Phù-Lan là bà Mỹ Đạm và Trương-Kiều con gái thứ tư Ông Cả mới lên 2 tuổi.

Ông Lý-phật-Tử sau nghe tin toàn gia hai ông Trương đã tự vẫn, rất lấy làm hối vì nhất thời nô khí nêu cảm tình khôn siết, tiếc mình không được gặp người trung nghĩa. Sau nhau có người lâu dòng giỏi họ Trương này còn một người là Trương-Kiều tuy mới nhơn khôn nhưng xem ra cốt cách phi phàm tài năng lôi-lạc Vua Lý cả mừng vội cho sứ đi mời về phong quan tước. Khi tiếp sứ ông Kiều nghe chỉ dụ lại động lòng hiếu nghĩa, tranh nhở song tháo sot tinh cốt nhục, lại từ không nhận quan tước, chạy chốn di tìm cha chú, những mong cốt nhục đoàn viên. Khi đi tho thẩn đến ngã ba Sà tự nhiên sực động tinh thần, chia khúc lòng ta bỗng không tung mà rối, bồi hồi ai oán ướm hỏi khúc sông ấy tên gì?

Nhân dân liền kể truyện « Đây là ngã ba Sà » những năm trước có anh em quan Trương tưỈng quân không biết vì cờ gì mà trên thuyền đến đây đục thuyền tự vẫn cả nhà. Ông Kiều nghe nói khen giận ngút tiếng mây đậm chấn oà lên khóc mà than rằng: *Thấu tinh chẳng nhẹ cao xanh, Thung dung nì nghĩa quyền sinh một nhà.*

*Sông trung với lũ gian tà:
Cri bằng theo với mẹ - cha cho
Hòn cao vĩ có anh linh,
Dưới sông trời đón deo mình
con theo.*

Than khóc rồi dầm đầu xuống sông mà thác. Hôm ấy là ngày mồng hai tháng Hai.

Nay còn đèn thờ ở làng Mai-Thượng huyện Hiệp-Hòa tỉnh Bắc Giang, gọi là đức thành hồn linh lâm.

Còn bà có ăn mặc già làm nhà sư về Văn-Mẫu lão mồ & được it lâu, bỗng bão khoán vì nỗi căm trung nghĩa quyền sinh. Còn sót một mình là phật gái, có làm chi nữa cái mình bỏ đi, bèn lại ra gò con cá ở giữa đầm chèm tự vẫn. Chỗ ấy nay gọi là Tây-Sông địa phật làng Chu-Mản nay còn có miếu thờ.

Ông Lý-phật-Tử nghe biết tin ròng rồi họ Trương đều vì nghĩa vong thân lấy làm thương tiếc, truyền cho xã Bảo-vệ, xã Phù-Long, linh Sơn-Tây phải làm đèn thờ ức niêu hương hỏa. Từ đấy về sau này thường có hiến linh dulp các vua đánh giặc vì thế nên đời nào cũng có phong tặng và hai bên bờ sông Nguyệt-Húc còn nhau nhẫn có đèn thờ.

Đời vua Lý-nhân-Tôn trước là vì cố giặc Tống sang săm lén. Khi đi đến làng Thượng-La vua sai sứa lê cầu thần làng ấy âm trợ. Ngay đêm hôm ấy sáng giăng vầng vạc, bỗng nghe thấy trên không

có tiếng reo hò. Ai ai đều ngửa mặt trông thấy có hai vị mặc áo len bao chung quanh có quần bầu. Hai vị đều lụa đóng mà ngâm thơ rằng:

*Nam quắc son hà nam đế cư,
Tiết nhiên định phận tại thiên
thú*

*Như hà nghịch lỗ lai sâm phạm,
Nhữ đảng hành khan thủ bại hitt.*

Tiếng ngâm vang như tiếng sét đánh quàn nhà Tống đều nghe thấy cả, tự nhiên bồn siêu phách lạc, rồi sau lũ lượt phải trở về Bắc quắc.

Đời vua Trần-niên-Tôn có tặng bài chép rằng:

*Bá-Di sinh bất thần Chu,
Ninh như son trung chí quyết
Chu-cát tử nồng lầu Ngụy,
Lặng ngâm thiên thượng chí
chương.*

Đời nhà Hậu-Lê vì hai ông Trương cũng có công lớn ám phủ đẹp giặc, nên hàng năm vua cử quan khám sai đến đèn thờ tế và có bài cáo văn rằng:

*Lĩnh-Nam danh tướng, Giang bắc
phúc thần
Trương trung liệt ư tiên hung chí
kiếm*

*Khước địch chí thi, vạn lý sơn hà
Khoát linh trung thiên nhật
nguyệt.*

Thủy linh đị ư bộ quốc chí công, an đâu chí lực, ức niêu hương hỏa, ngại như cảng địa tháp-bàn, súng huân kỵ trượt ư giàn biển, biến biến nghi kè ư bạch điện, kẽm tai.

Trong đèn thờ ở làng Sà huyện Văn-Phong Bắc ninh có một đôi câu đối có lẽ chưa có đối của nó dài thế mà đối rất tài thật súng, đáng kỵ công bực anh hùng cải thế. Dịch giả xin biên ra sau trong các ngai đệm già ai có thể dịch ra câu đối nôm được? cả bài cáo văn trên này cũng xin dịch ra quắc-câm cũng theo thê cao văn tự kỵ sausé xi-cung-nuôa vai-reu luợc văn-dàn. Giac các ngai đệm già thiêu cát tài nhà ngọc, xin chờ tiếc lời vỗ

I

Danh dương dương bách chiểu
tự uy thiên đức giang. Nguyệt
đức-giang dương giang song miếu
diện giang kỳ siob nhì linh, trung
nhì thanh, tử nhì thản định thiền
thư ư khước lỗ chí thi. oanh
oanh chính khi, lịch thiền cõ
anh hùng đe obbat.

Trí liệt liệt tam cương bệ mệnh,
dương Việt quốc, Triệu-Việt quốc
cố quốc nhất gia tam quốc khoán
phụ hữu tử, huynh hữu đệ, phụ
hữu phu, tuy bang triết ư đồng
cửu chi nghị cương tráng minh
thiết thạch liêu lụ: thân tiết
ngóżia thành song

II

Tbiên thượng ngâm thi, Gia-cát
tử do lầu Ngụy.

Sơn trung thái quyết Bá-Di sinh
bất thản Chu.

Dịch nôm

Thơ ngâm vang lừng giờ, hồn
Gia-cát còn hay giẹp Ngụy.

Rau hái tần trong núi dời Bá-
Di quyết chẳng tôn Chu.

Ngô ĐÌNH CHIỀU dịch thuật

NHỜI BÀN CỦA NGƯỜI DỊCH

Xem qua một thiền lịch sử này
ai là người cảm khái không những
là bài phục cái tài thể an dân
của các ngài mà lại còn bài phục
cái nghĩa khí, cái giá phong. Cha
con, anh em chồng vợ cùng một
lòng trung nghĩa, cùng một tri
thanh cao, vinh chẳng lưỡng, lợi
không màng cùng nhau sống thác
Giọt lê cương thường tưới đầy
sông Nguyệt-đức. Tử sinh coi
nhẹ lồng hồng. Kham phục tòn
kính cõi nhân bao nhiêu lại thêm
nóng óc sôi tim vì nhân tình ngàn
ấy. Một mồi lợi nhỏ cha coi hóa
khẩu thù anh em thành đại địch
Vì tiền hết gạo không vợ chồng
không cùng thương sót mà lại còn
giao hòm giả lại với vàng xa chạy
cao bay...

THÍM TÀI THI

Một cõi xe hợp thiệu hạng làm
phúc, sơn mùi dei mà nền thiếp
vàng ở hai bên cửa trạm như dã
phai nhạt, do 1 người phu bận
áo trắng nẹp dei đang bao bao
kéo, ở trên con đường nhựa ở
phố chợ Hòm. Một cái ống bơ
sứa bò rì dây cát có cầm mẩy nén
hương deo dang nghi ngút cháy
ở trên cái quai tài gỗ lạp người
vú già xõi tóc, bịt vạt áo nau
khóc nước nở: « cõi ! ngờ đâu
nay cõi đã là người thiền cõi,
cõi gối sương nâm đùi, cõi ơi, cõi
đè con ở lại mõi mình cõi ! .. »
Không còn ai đi đưa nữa. Dám
ma ai mà tội nghiệp thế ? Dám
ma nghèo nên rủ quei cũng
chẳng thấy ai đi đưa ! Rõ đau
long cho thế sự ; nhỏ một giọt
nước mắt khóc người mệnh bạc
ma dến hại lè tuôn giờ, khóc về
lòng người đeo bạc ở trong cái
buồm kim tiền điện đảo này.

Bám ma ai ! thím tài Thi bay
cõi đầu Thúy trước !

Mẹ măi sớm, em Thúy 15 tuổi
đầu, nuốt cay ngâm đắng ở vòi
dì ghè cho tròn phần con. Cụ
Bát-Lưu giang sơn nhà, phó thác
cho tay dì hai nó đốc-xuất tuy
biết vợ bé mình hành hạ con,
nhưng cái tuổi cái nhan sắc bẽ
ngoài của dì hai nó là n cho ông
lão 50 tuổi phải ngơ đi. Thị Thúy,
tinh ranh lâm ở nhà thực như
cái gai chọc mắt bà dì ghè.

Một hôm bà dì ghè mặt dời
hoa tai vàng cung bộ giày xá-lịch,
đò riết cho thị Thúy. Sau một
trận dời nên tháo, minh mảy
xưng kim, thị Thúy bèn ôm áo
ra đi. Rì ngồi bêc mà mẹ kóc

lóc. Giời cao đất giầy, xác mè
như nấm yên dưới ám phủ, con
khóc bết nước mắt, lại léo dẽo
cắp thúng ra đi. Trong lồng có
1 \$37. Đi đâu ? : Ra ga ngược
Hanoi kiếm việc làm con seu,
con nụ đẽ ra khỏi cái vòng dày
đeo tay dì ghè mà vẫn có
cầu. « đời nào bánh dúc có
xương ». Năm em Thúy 9 tuổi
cũng đã cùng mẹ lên Hanoi xem
hội chợ một lần nên nay ra đến
cửa Ga hàng-cõi. Thúy thấy nhà
cửa nguy-nga dô-sô như tường
bức chán vào một cái thế giới
đại văn minh, nào còn biết phô
nào vào phô nào ? tay cắp thúng
dang đứng ngạc ngã : xem mẩy
anh phu xe chào mời rồi rời.
Thi mõi: cái tay khẽ dập vào vai,
Thúy ngoảnh lại thi mõi: bà
chừng 40, ăn mặc sang như bà
phu, Bà phu nhà miệng cười, ăn
nói dịu dàng : « kia cõi, cõi về
phô nào thế, hãy về tôi uống
nước dã, trời nồng nực quá. Cái
ngón chân cái Thúy giày trên
cái bộ: nhẵn lẵn & trước Ga,
Thúy khẽ trả lời rằng « vàng ».
Một cái xe êm quá, chạy không
thấy tiếng lạch xạch kéo 2 người
ngược lè qua đường sắt rồi vào
cái puô dang thấy nhộn nhịp như
cơ hội, triều thoáng lại nghe hấy
tiếng « to a trái toom » trong nhà
tò, lao, voi quả...

Xe dừng máy, cái bá bỗn chục
túi nei xay cõi, cõi về người nhà
tô, cõi cát bão là cát, gọi tôi
la cõi. Rồi xe may ao boin bay,
quả mít ta kè hoa, bột nhão
veang cõi. Rồi quan Huyền, quan
Phan, áo nõi cõi xe gá cho... »

Hai má em Thúy đỏ hồng hào, hai mắt chớp chớp như chửa chan biết bao hy vọng ! Thúy tóm tóm cười, cái cười của Thúy lại làm cho Thúy tăng phần đẹp đẽ vui con mắt nhà súc, chủ cù dâu, già Thúy thật sẽ là hoa khôi của phố lên trời ! Về đến nhà số 102 Thúy bước xe xuống thẩy 4, 5 chị em ăn mặc tha thiết, phần trai vàng tơ thi tự chắc rồi ra mình thế nào cũng được bằng chị bênh em ! Sau tháng sau, cù số 102 đã như in vào trí nhớ khách làng chơi ! Thúy đẹp ! Thúy sinh ! Thúy yêu diệu ! Thúy hát hay ! Thúy ăn nói lễ phép ! Thúy ! Thúy ! Thúy ! Tuyể, nồng ! nếu nói nhân tình hằng quan viên có dẫu thi Thúy được đến bảy tám là là ! Ông tham họ Nguyễn, con người tình dã tính lại lâm tiền ; năm sáu tháng dã là vợ ông tham Nguyễn, thuê riêng một chỗ dời vợ chồng mới ở, nhưng tai vách mache rùng cự cỗ bà tham cả hiết. Thúy lại là khách gõ lè chǎi cửa. Hai tháng sau Thúy về hàn

lại kết duyên với ông nghị Lươn, Thúy là con người thiệp thực, con người đẹp thiếp, song tiếc Thúy lại hay đồng bóng, hay cờ bạc. Hai cái tách của Thúy khiếu cho ông nghị Lươn phải đổi ra. Sau 2 lần chòng trại 4, 5 năm giày giạo mặt với phong trần, Thúy vẫn đẹp thiên hạ vẫn mê. Ông từ oái oăm bì ngayে, diện dão soi sikh thang của Thúy lại trăng vào chủ khách. Bác Ngô vở được viên ngọc lưu ly, chủ tài thi (tên chủ khách) quý vò cùng, lấy nhau được 2 năm cái lúc Thúy sang sướng dã hết, kiếp phong trần như luân quất gần đây. Thúy bị lén dậu múa nặng thì vừa lúc chủ chủ tiêu tiền két vào nhà pha Hồi lò, vợ ôm nằm ở giường bệnh mà chòng thi xiềng xích chốn lao tù, nghĩ đến lúc ăn chồi phung pha coi tiền như cỏ rác, Thúy khóc Thúy tiếc cái tuổi xuân xanh lúc ở nhà, bà chịu khó ở thòn dã, chịu dưới quyền bà già ghê còn hơn đem thân ghi tên vào sổ doạ trường. Thúy khóc

nức khóc nổ, lúc ấy giù già lài khát kiệt, rồi uộc dậu chạy hậu Thúy lòa hai mắt, cù dâu Thúy lòa, thím tài Thi mù.

Than ôi cái kiếp hòng nhan bạc mảnh, cái sức khỏe, sức bịnh nó đè cái sức lực yếu ớt của cù dâu Thúy. Hồi đêm qua bời 2 giờ sáng, Thúy từ giã u-già là nghĩa nổ, mà buông suối hai tay, mấy năm xinh phách, đầu Thúy mua chuộc cái kết quả cuộn dời đã chưa cay chưa.

Họ hàng không ? bạn bè không ? chòng ngồi nhà pha từ cổ vò tháo xác cù Thúy dìa dùi về bợp - thiện

— Ô, cù ơi, cù gõ xương nắm đất cù ơi . . . « U già vả i nứa nở khóc »

8 August 1932

TUẤN GIAO

ENCAUSTIQUE

LÀ THỦ SĨ ĐÃ NẤU DÙNG ĐỂ
ĐÁNH CẮC BỒ GỒ CHO BÓNG

Savon marseille giặt rất tốt, polaire nấu các đồ trắng, cristause de soude rửa sơn Eau de zavel tẩy đồ trắng. Acide pour acur sơn tẩy các mùi.

BẢN TẠI :

HIỆU - DUNG - QUANG
51, Phố hàng bát sứ - BANQI

MỘT ĐỀU ĐÁNG MỪNG

TRÀNG THẬN LỤC TINH HOÀN (THUỐC BỒ ĐÀN ĐÔNG)

Là thuốc giúp cho dân ông tuy yếu bát-nhược, lão lỵ, mệt nhọc, lì tinh trong giặc ngùn đe uống không biết ngọt, tay chân nhức mỏi, lưng đau thắt trong mành bần thản. Một túi vải tắc lưỡi cõe chứng bệnh trong người. Giá mỗi hộp 1p00.

DIỀU PHUNG DỤC LÂN HOÀN (THUỐC BỒ ĐÀN BÀ)

Là thứ thuốc giúp cho mía huýt và bạch đỗ, nái lắc và thính, gừng, gừng cắt nhai, mía, đau lưng, nhức xương, ăn uống không biết ngọt, trị đủ các chứng bệnh trong người. Giá mỗi hộp 1p00.

Lotion Nam-kỳ lotion Nhà Nam xíu tóc đàn bà hiệu Hoa Mỹ, phấn dò mặt hiệu u-a-Mỹ và hiệu Tây-Thi brilliantine trà Vinh-Thái bánh Nữ-Công ánh Kim-Thi Savon Việt-Nam Savon bài Châu và các hàng nội hóa khác.

Đại lý độc quyền

MINH GIANG THU QUÁN DUOC PHÒNG

8 Rue de Đông-Khánh Phan-Thiêt

Y LÊ TẤT GIANG

Chủ nhân

Chi điểm

MINH CHÂU

Salon de coiffure
Rue Gia Long Phan-Thiêt

P. S. Người mua xa, muốn làm đại lý mua sỉ hoặc mua lẻ xin viết thư ngay cho chúng tôi hàng tối gửi hàng hóa đi các nơi theo cách « lạnh hóa» ngay

TRẬN ĐÁNH PHƯƠNG NAM

Quân sự tiều thuyết (*Tiếp theo*)

Kha-lâm lắng nghe một lát rồi nói :

-- Ông này đã có tuối, sao lại đánh bài dờn lảng lơ đãm như thế ? Vào trạc tuối ông, nên đánh những bài dờn đúng đắn hơn.

Chúng thấy Kha-lâm nói đều trừng mắt nhìn vào Kha-lâm. Một anh quan hầu nói lên rằng : -- Ông học trò cầm, bây giờ cũng mở miệng dấy sao ? Người ta đang hát bài ấy có hại gì sao cậu cũng giày mồm vào ?

Lại một người nữa nói :

-- Chú ơi ! thích bài hát ấy, việc gì đến anh !

Một người nữa cũng sững sốt Kha-lâm :

-- Anh muốn nghe bài gì nhỉ ? anh, can chi anh nói vào đó ?

Anh phường chèo cũng bò dờn xuống rồi nói : Tôi đi hát bao lâu nay, ai cũng phải kính trọng lữ tú, bây giờ bị một thằng nhãi con dạy bảo, có tức hay không ? Hôm nay các vang tôi cũng không thêm dờn ca chi nữa !

Một anh làm ruộng nghe nói, vội bảo anh phường chèo :

Bác chép anh trẻ con ấy làm gì ?

-- Bác Tuy-ní ơi, nếu anh ta không thích nghe thì mời anh ta đi ngay cũng được chứ sao ?

Ước-hàn nghe cần đó, nói giài và quát lo rằng :

-- Anh nào nói cần thế ? Người bạn trẻ của tôi, chẳng qua ngay lòng nhanh miệng, xưa nay sinh trưởng ở nơi đạo đức, không nghe những dòng hoang dã nà

lẽ bao giờ, nói thế cũng là chí phải. Bài ca của anh ô-uế, không thể nào lọt vào tai được ! Tôi trách các anh, ai duỗi được bạn tôi ra cửa bây giờ.

Trong đó có một người nói :

-- Có lẽ hai anh muốn ra khỏi cửa cả chăng ?

Ước-hàn nói gật, đứng phắt dậy, giơ thẳng hai tay nhứ hai gáy sắt. Kha-lâm gật đi rằng :

-- Thôi, dè tôi đi. Tôi đi. Đừng vì tôi mà sinh sự lôi tôi bắt tiền.

Ước-hàn thét lên rằng :

-- Anh không phải đi đâu ! Tôi coi chúng nó chỉ nhứ lũ ruồi mà thôi.

Nói đoạn, vung tay ra hiệu mà rằng :

-- Các bác xé rộng ra, tôi làm tạm chỗ dẫu võ ở đây một lúc.

Bọn làm ruộng cũng bối quan hầu đều đứng vùng cỏ dày. Mụ chủ hàng cùng hai thằng lang thuoc thi cố sức lấy lời ngọt giàn xếp dời bên. Đương khi người nói dù-ao thi bỗng thấy cửa hàng mở tung ra, có một người sừng sững đi vào, chúng quay cả ra để xem người đó.

CHƯƠNG THỨ SÁU

Người nói vào, nhác trong đó trạc dung tuối, vai rộng mà

bụng thẳng, dáng mặt trái xoan, phía dưới mũi bén tă chõ gần môi có một vết dao rá: lõa, hai con mắt sáng quắc, coi bộ nhứ trông suốt tim gan mọi người. Mồm miệng ngobiêm trang ít nói, nhutherford như lung trãi trăm nguy ngần hiểm mới được sống sót đến đây : lưng deo kiềm, vai khoác cây cung, cứ coi dáng dấp cũng đủ hiểu người đó làm những việc gì. Chàng ta mặc cái áo giáp đã cũ, chõ nào cũng có vết gươm vết dao đâm vào, đầu đội cái mũ trụ bằng sắt, coi nhứ mới ở nơi chiến địa đi về, chứ không phải là tay lính thái. Chàng bước vào tối nhà, thấy lửa đúc sáng trưng, làm loé cả mắt, phải dừng dừng lại một tí rồi mới nói to lên rằng :

-- Trong nhà đông khách lắm sao ? Khi trông thấy mụ chủ hàng, chàng liền nói :

-- Con có một người con gái nữa...

Nói đoạn chạy vội lại bắt tay hồn chào mụ chủ. Chàng chợt quay trông thấy đứa thí nữ phía sau mụ chủ thi chạy vội ngay ra. Đứa thí nữ quay trốn lên gác, đóng sập cửa gác lại ; chàng in chịu phép không lên được, lại quay lại ôm lấy Ý ly sa mà nói một câu bằng tiếng Pháp.

-- Con bé con nó sợ, hay là nó già cách them.

Chàng uất tối đó, chợt lại nói đòi dòng tiếng Anh :

-- Chết ! Tôi cầu giờ quá ! Làm sao tôi lại nói tiếng Pháp ở đây ?

Bây giờ phải cho tôi một ít rượu tốt của nước Anh để rửa mồ hôi tôi đã mồi được. Tôi xin nói để mọi người cũng biết, trong mình tôi không có một giọt nào là giọt máu nước Pháp, tôi đây đúng như là toàn giống nước Anh. Tôi tên là Sau-mục-Ngạnh, người họ Ái đức Khuê đức ở nước Anh ta... Bàn chén tôi hẽ bước lên miếng đất nước Anh, là tôi thấy tình thần tảng gắp trăm gắp vạn. Ngày hôm nay khi tôi về tới nước Anh, tôi đặt chân lên đến bờ biển, là tôi trống ngay miếng đất là phu của tôi.

Nói đoạn lại hỏi mụ chủ hàng, mà nói tiếp luôn:

-- Người thân yêu của tôi, cũng chẳng ng khóc gì nước Anh cái lị của tôi vậy. Năm nay tôi không về quê hương, ngày nay ngồi thấy cái mùi là quốc. Lòng tôi vui vẻ vô cùng.

Lại quay ra phía ngoài mà rắng:

-- Còn sáu tháng cha di với tôi nua đâu rồi ? vào cả dây ta bảo...

Nói đoạn, có 6 người lực lưỡng ở ngoài đi vào, trên đầu đều đội đội nặng, đứng một rẩy trước mặt San-mục-Ngạnh. San-mục-Ngạnh trả lời người mà nói :

-- Món thứ nhất là cái dệm bằng lông chim bén nước Pháp và hai tấm lụa trắng.

Người thứ nhất liền đặt cái dệm ấy xuống.

-- Món thứ nhì, 7 cuốn nỉ dò của nước Tứ-nhĩ-kỳ và 9 cuốn gấm Kỳ dà, đặt cả Ý vào kia. Bà lý sa-ri ! Hết họ giùo dò vật xong thì ba cho mỗi người một cốc rượu ngon... Cảu món thứ ba một vuông nhung lớn và 12 cuốn nồi-đeo tia ở đầu t... Chỗ may không giữ cần thận cho ta. Phải

biết, mỗi thứ đồ vật của ta đều giày máu quáo thù ở đây, nếu mà suy suyễn các ngươi tất chết với ta. Món thứ tư, một cái lư hương một cái đinh bạc, một cái giày lưng băng vàng và một cái nhẫn chấn châu...

Chàng quay vào bảo mọi người:

Cái này là tôi lấy được ở nhà thờ Thánh đặc ni từ đây... Tôi sợ lạc vào tay những quái khốn nạn thi nguy, cho nên tôi phải lấy cả... món thứ năm : Một lạp da cừu, một cái lọ vàng, 1 lọ kẹo mai khôi... Món thứ sáu : một tráp tiền vàng, ba cái đồ băng vàng và một súc vải Hà Lan. Thời dù rồi cho mỗi người một đồng Lạc thái.

Chỗ may lời rồi hỏi :

Bây giờ ông bảo chúng tôi đi đâu ?

-- Các anh đi với ma trại nào mặc sức các anh, cái đó dự gi đến tôi. Bà chủ ơi ! Bây giờ bà làm cơm cho tôi, có rượu thịt ăn thì hơn, nhưng phải có vài chai rượu ngon mới được. Tôi sẵn tiền đây không có kè chi « mà sợ ». Nếu chưa chín món thịt, hãy đưa rượu trước ra đây.

Nói đoạn quay bảo đám khách trong hàng.

-- Nay các anh em, hẽ rượu đến, anh em uống với tôi cho vui.

Lệ tục nước Anh, bắt cứ thán sơ, hẽ dã mồi nhau uống rượu là không ai từ chối bao giờ. Chúng nghe San-mục-Ngạnh mời đều quay quần đến. Mụ chủ rót rượu mọi người đều uống. Hai người quan hầu, ba người làm ruộng uống rượu đi trước, còn người khác quay quần lại chỗ San-mục-Ngạnh và mời chàng ngồi vào chỗ ngồi của anh phuơng chèo San-mục-Ngạnh áo mũ giáp, cung

dao, đặt cả vào bên cạnh đồng đồng ngồi xuống đó, giơ hai gác lò xuôi tay cầm một cốc rượu lớn ra vẻ đặc ý mà dò nghiêm khắc như lúc mới vào. Tóc chàng ta loăn xoăn bối rối, trước bô vào trong áo, bây giờ xoè tung cả ra. Chỗ may nay ngọt 40 tuổi, nhung ở nhà biub dã lâu nêu vẻ mặt hơi già.

Khi đó Kha-lâm cũng gác bút nhìn San-mục-Ngạnh. Chỗ may tự nghĩ gặp người lành dữ dù mặt, nhung chưa thấy ai như San-mục Ngạnh, lúc giận lúc mừng, móm mảng bèn bèn, mà vẫn cười nhhoa nhhoa, không hiểu tình nết ra sao ? San-mục-Ngạnh chợt ngó lên thấy Kha-lâm trừng mắt nhìn mình, chàng liền nồng cốc rượu bảo Kha-lâm :

-- Cậu em uống đi. Có lẽ cậu chưa trông thấy một người vú-si nào, cho nên cậu lạ lắm sao ?

-- Quả thực tôi chưa từng trông thấy bao giờ.

-- Cậu không biết cách dày một cái eo bít, những hạng vú-si có lẽ đồng hơn đàn ong đàn kiến. Nay ở Bao-dô, nhung người cầm gươm mặc giáp, đê thường nỗi buồn hơn cả bọn bình dân.

Ước-han nhau trò hỏi Sau-mục-Ngạnh :

-- Các đồ vật này vỗ sỹ lấy ở đâu ra ?

-- Ở đây thiếu gì đồ vật, chỉ đợi tay nào tài dồi là đến khuân đi... Phèm gọi là những tay kha giả đều có thể chuyên lấy đồ vật bất tất phải hỏi chủ nhân cái đó mới thực là một việc dâng làm của bọn con trai. Bây giờ xin mời các ông xơi một chén rượu chưa chết của tôi và mừng cho ông Khắc-lão đặc-lập đồ nồi-bảo-tinh một thê.

(còn tiếp)

Một cuốn sách *thiết-thực* có ích-lợi vừa xuất bản do Nhà-Nước thông dụng:

LUẬT TRƯỚC-BÀ MỚI

Thè-lé đương tri-hành thuế trước bà, tem, ốp-bô và Địa-bô, có thi-dụ dàn-giả rõ ràng
BÔNG-MAI

NGUYỄN-QUANG-THAI

soạn

Sách này sau khi quan Chánh Trước-Bà Đông-Pháp và quan Chánh Địa-Bô
Đông-Pháp xem qua rồi, Tòa Trước-Bà Trung Ương lại kiêm-duyết cần-thân
Công-văn số 4.117 - E, gởi ngày 27 Décembre 1930

Quan Giám-Đốc Tài Chính Đông-Pháp có giải thiệu với:

Quan THỐNG-ĐỘC NAM-KÝ.

Quan KHẨM-SƯ TRUNG-KÝ.

Quan THỐNG-SƯ BẮC-KÝ.

nên mua quyền này cho các chúc-dịch chốn hương-thôn thông-dụng.

vì là một quyền sách thiết-thực rất có ích-lợi cho nhân-dân

Sách giấy 90 trang Giá 0\$60

Có gởi bán ở các hiệu sách lớn các nơi.

Ở xa nếu muốn viết thư thẳng về bán-quán mua mỗi cuốn xin gởi thêm 0\$20 tiền cước.

Thè nào là « Phòng Tích »

Bệnh phòng tích dun-óng, đòn-ba, xue lục kèm
hường hay bị, từ 25 đến 30 mươi tuổi hay bị
1. Vì cơm no rượu say với ham-tinh dục
2. Ăn zong đã ngủ hay đi tắm ngay nên thư bệnh,
gọi là phòng tích. Khi lâm bệnh thấy đầy hơi, tức
cố, tức ngực, cơm không muốn ăn, ăn thì
thường đau bụng đau lưng, chân tay mỏi mệt.
Bị lâu năm, sắc mặt vàng, da bụng giày. Nhìn
tổng 1, 2 Hầu, lâu 4, 5 Hầu Phòng Tích thận được
« Con Chim » không công phạt, dùng hinh-ết
thấy đỡ chịu hoặc khỏi ngay. Mỗi Hầu chia hai
bản uống, giá 0\$40.

VŨ-DINH-TÂN

178 bis, Route Lach-Tray, Haiphong

ẤN-TÚ-KIM-TIỀN NĂM 1926

CÁC NƠI ĐẠI LÝ

Hanoi: 8, Hiền, 22 bis, phố Hué; Trần Văn Huân
99, phố Mới, Quảng Tiến Ký, 44 phố Hàng Long
Nguyễn-Ngọc-Linh, 25 phố Hàng Bông - Ha-dông
Hiệu Nam-Tho, chợ bưởi; Bảo-Châu, Photo, phà
Bruxelles; Hàng-Phong ở Chợ Tin - Nam-dinh;
Biện Lãnh-Sinh-Đường 19, Phố Khaeb Huen-Long
19 Nang Tinh - Hải-đường; Biện Chi-Lan 11 Đông
Thị - Bạc-ninh; Vinh-Sinh 162 Tiên-án - Sơn-tây;
Vạn-Thành 47, Kien-Tinh - Haiphong; hiệu Nam-
Tâm, bán sách vở, 48, phố Bonnal - Vinh - Sinh;
Hàng phố gare - Hué, Vinh-Turon, 19 Gia-long
Saigon Heng-Vuong 107 d'Espagne.

Các tỉnh trong ba kỳ có đại lý bán cũ

NHÀ HỘ SINH NGUYỄN - THI - DOAN

53, PHỐ HÀNG TRỐNG HANOI

MỜ - ĐA - LÂU - NĂM

BÀ - ĐÔ :

Có bằng tôi nghiệp trường
muỗi Đông Dương
Đã làm việc hơn mươi năm ở
các nhà thương nhơn Bắc kỵ

Công việc cần-thân và có quan Đốc tây trong nom

TIN - PHAN-THIẾT

nhà huyết điều kinh tháng - là thứ thuốc tháng để báo chí bẩn và gởi qua gian lich
sự để chờ dân làng người nhà khai hao, huyết nhặng, trai-nuôi-đẹp và co thang. Sát điều
nhưng mỗi đợt ngủ không ngon, muốn cho khai-huệ-điều hòa, dương-kinh cho dừng,
thường uống tháng Bảy huyết điều kinh, thường thịnh sô dương trả mén khái mạnh được
Giá mỗi tháng 0\$40

MINH GIANG DƯỢC PHÒNG

PHAN THIẾT - 2, Rue de Dong Khanh - (ANNAM)

Có trả bùn dù các thứ thuốc, trị đủ các chứng hình, người nào ở xa muốn cần dùng
thuốc nô, xin mết thư kẽm của bệnh người ta, sẽ có thuốc tới nhà. Hàng gửi đi theo
cách tinh-hoa giá rẻ, tiền cước phi người mua phải chịu. Muốn hỏi han điều chi
xin nhớ bùn timbre để trả lời.

PHAN-BA-CAN

82, Rue du Chaudron Hanoi
TÉLÉPHONE : 812

FABRIQUE DE CΟΥΡΟΝΝΕΣ
MΟΤΥΑΙΕΣ EN PΕRLΕS
MΟNTAGE ARTISTIQUE ET
HΑUTE — NOUVEAUTÉ

Maison la plus impor-
tante la plus ancienne
et la plus réputée.

HIỆU ĐỨC-LỢI

26, 61 RUE DES TASSES HANOI
TÉLÉPHONE : 571

ĐỒ ĐỒNG ĐẸP VÀ KỸ
NHẤT BẮC KỲ. CÓ
ĐỦ CÁC KIỀU MỸ THUẬT
GIÁ BẠN PHẢI CHẶNG

đồ đồng Phùng - Văn - Mão
• các chi tiết •
105, Rue d'Espagne - SAIGON
18-30, P. Doumer - HAIPHONG

CÁC BÀ LỊCH XỰ NÊN CÓ HOA TAI VÀ NHẪN KIM CƯƠNG ĐỒ NỮ TRANG NGỌC THẠCH

BĂNG PLATINE
BĂNG PLATOR
OR

TẠI HIỆU THINE-SENG 44 HÀNG-TRÔNG-HANOI

MỘT HIỆU VÀNG BẠC ■ ■ ■ ■

■ ■ ■ ■ ■ TO NHẤT BẮC-KỲ

MỘT-CƠ-QUAN:

Chuyên khảo cứu về những cách phòng nạn cháy.
Thực hành cách phòng nạn ấy theo phương pháp riêng

RẤT HIỆU NGHIỆM

chủ Nhật nào cũng có trú máy cứu hỏa ở bản hiệu để rõ
sự hiệu nghiệm của máy.

KNOCK - OUT

PIERRE JACOMET

Đại lý độc quyền máy cứu hỏa « Knock Out »
chuyên môn về cách ngăn phòng nạn cháy.
29, Phố Đồng Khởi, Biên Hòa, Jacomet Hanoi
Giá bán 612 R. C. Hanoi 394

Để hỏi han điều gì về cách ngăn
phòng nạn cháy, bản Hiệu rất thuận
nghênh chỉ rõ.

